

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Yhteistyössä maailman parasta

**Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjausten
2017–2025 seuranta ja kehittäminen**

Teemu Kokko, Karen Spens, Reijo Aholainen,
Johanna Hakala, Janne Hokkanen, Sirpa Holmström,
Kenneth Lundin, Sofia Lähdeniemi,
Irinja Paakkanen, Tiina Vihma-Purovaara

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:14

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:14

Yhteistyössä maailman parasta

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjausten
2017–2025 seuranta ja kehittäminen

Teemu Kokko, Karen Spens, Reijo Aholainen, Johanna Hakala,
Janne Hokkanen, Sirpa Holmström, Kenneth Lundin, Sofia Lähdeniemi,
Irinja Paakkanen, Tiina Vihma-Purovaara

Opetus- ja kulttuuriministeriö

ISBN: 978-952-263-709-3 (PDF)

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2020

Kuvailulehti

Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö	11.2.2020
Tekijät	Teemu Kokko, Karen Spens, Reijo Aholainen, Johanna Hakala, Janne Hokkanen, Sirpa Holmström, Kenneth Lundin, Sofia Lähdeniemi, Irinja Paakkanen, Tiina Vihma-Purovaara	
Julkaisun nimi	Yhteistyössä maailman parasta. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjausten 2017–2025 seuranta ja kehittäminen	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:14	
Diaarinumero		Teema koulutus, tiede
ISBN PDF	978-952-263-709-3	ISSN PDF 1799-0351
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-709-3	
Sivumäärä	54	Kieli suomi
Asiasanat	koulutus, tutkimus, tiede, korkeakoulut, yliopistot, ammattikorkeakoulut, kansainvälisyys, osaaminen	
Tiivistelmä	<p>Kansainvälisyyden edistämislinjauksessa tavoitteeksi on asetettu suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laadun vahvistaminen ja globaalisti tunnustetun edelläkävijäaseman saavuttaminen vuoteen 2025 mennessä. Opetus ja kulttuuriministeriö asetti korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisten asioiden foorumin (jatkossa KV-foorumi) kahden vuoden määräajalle 1.1.2018–31.12.2019 seuraamaan ja kehittämään linjausten toteutumista.</p> <p>KV-foorumille asetettiin neljä tehtävää:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Seurata korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisten linjausten toimeenpanoa ja toimintaympäristön muutosta huomioiden muut voimassaolevat, kansalliset ja kansainväliset, korkeakoulutuksen ja tutkimuksen linjaukset;2. Määrittellä kansainvälistymisen tavoitetaso vuodelle 2025 ja kehittää seurantaan indikaattorit;3. Muotoilla suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen viestejä kahdenvälisessä ja monenvälisessä kansainvälisessä toiminnassa sekä helpottaa tiedonkulkua korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, tutkimusrahoittajien, ministeriöiden ja muiden toimijoiden välillä sekä4. Toimia myös Team Finland Knowledge -verkoston laajennettuna tukiryhmänä taaten tiedon- ja viestinkulun Suomesta verkostolle ja toisinpäin. <p>KV-foorumi on koostunut erilaisista suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen verkostoista ja organisaatioista, joilla ei ole ollut aikaisemmin yhteistä foorumia, jossa keskustella kansainvälisyyden edistämisestä. Näin sitä voidaan kutsua ”verkostojen verkostoksi”. KV-foorumin tavoitteena on ollut tuoda yhteen eri toimijat siten, että erilaisista näkökulmista syntyy linjauksia tukevia toimintoja. Lisäksi näin turvataan linjausten toimeenpano kaikilla tasoilla.</p> <p>KV-foorumin raportissa annetaan 17 suositusta varmistamaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjausten toteutuminen. Suositukset liittyvät niin maakuviaviestintään ja alumnitoimintaan kuin maahantuloon ja jäämiseen liittyviin kysymyksiin, koulutus- ja tiedediplomatian vahvistamiseen, globaaliin vastuunkantoon sekä kestävään kehitykseen.</p>	
Kustantaja	Opetus- ja kulttuuriministeriö	
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi	

Presentationsblad

Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet	11.2.2020
Författare	Teemu Kokko, Karen Spens, Reijo Aholainen, Johanna Hakala, Janne Hokkanen, Sirpa Holmström, Kenneth Lundin, Sofia Lähdeniemi, Irinja Paakkanen, Tiina Vihma-Purovaara	
Publikationens titel	Bäst i världen tillsammans. Riktlinjer för att främja internationaliseringen av finländsk högskoleutbildning och forskning 2017–2025	
Publikationsseriens namn och nummer	Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2020:14	
Diarienummer		Tema utbildning, forskning
ISBN PDF	978-952-263-709-3	ISSN PDF 1799-0351
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-709-3	
Sidantal	54	Språk finska
Nyckelord	utbildning, forskning, vetenskap, högskolor, universitet, yrkeshögskolor, internationalisering, kunnande	
Referat	<p>Målet för riktlinjerna för främjandet av internationaliseringen har varit att stärka den finländska högskoleutbildningens och forskningens kvalitet och att Finland före 2025 ska ha uppnått en tällning som globalt erkänd föregångare. Undervisnings- och kulturministeriet upprättade ett forum för internationella frågor om högskoleutbildning och forskning (KV-forumet) för tiden 1.1.2018–31.12.2019 för att kunna följa upp och utveckla verkställandet av riktlinjerna.</p> <p>KV-forumet hade fyra uppgifter:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Följa upp hur de internationella riktlinjerna för högskoleutbildning och forskning verkställs och hur verksamhetsmiljön förändras med beaktande av övriga nationella och internationella riktlinjer för högskoleutbildning och forskning.2. Fastställa en målnivå för internationaliseringen år 2025 och utveckla indikatorer för uppföljningen.3. Formulera den finländska högskoleutbildningens och forskningens budskap i bilateral och multilateral internationell verksamhet samt förbättra informationsgången mellan högskolor, forskningsinstitut, forskningsfinansiärer, ministerier och övriga aktörer.4. Fungera som en utvidgad stödgrupp för Team Finland Knowledge -nätverket och säkerställa informationsutbytet och kommunikationen mellan Finland och nätverket. <p>KV-forumet bestod av olika nätverk och organisationer inom högskoleutbildning och forskning som har saknat ett gemensamt forum för att diskutera främjandet av internationaliseringen. Forumet var således ett slags "nätverk för nätverken". Avsikten med KV-forumet var att sammanföra olika aktörer för att utifrån de olika synvinklarna kunna skapa funktioner som stöder riktlinjerna. På detta sätt säkerställs också att riktlinjerna verkställs på alla nivåer.</p> <p>I rapporten från KV-forumet ges 17 rekommendationer om hur verkställandet av riktlinjerna för främjandet av internationaliseringen av högskoleutbildningen och forskningen kan säkerställas. I rekommendationerna behandlas frågor som gäller kommunikationen om Finlandsbild, alumniverksamheten, inresa och vistelse i landet, starkare utbildnings- och forskningsdiplomati samt globalt ansvar och hållbar utveckling.</p>	
Förläggare	Undervisnings- och kulturministeriet	
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi	

Description sheet

Published by	Ministry of Education and Culture	11 February 2020
Authors	Teemu Kokko, Karen Spens, Reijo Aholainen, Johanna Hakala, Janne Hokkanen, Sirpa Holmström, Kenneth Lundin, Sofia Lähdeniemi, Irinja Paakkanen, Tiina Vihma-Purovaara	
Title of publication	Better together for a better world. Monitoring and honing the policies to promote internalisation in Finnish higher education and research 2017–2025	
Series and publication number	Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2020:14	
Register number		Subject Education, Science
ISBN PDF	978-952-263-709-3	ISSN (PDF) 1799-0351
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-709-3	
Pages	54	Language Finnish
Keywords	education, research, science, higher education institutions, universities, universities of applied sciences, internationalisation, knowledge and competence	
<p>Abstract</p> <p>The objective of the 'Policies to promote internationalisation in Finnish higher education and research' is to strengthen the quality of Finnish higher education and research and to reach a position as a globally recognised frontrunner by 2025. To monitor and develop the implementation of the policies, the Ministry of Education and Culture set up the Forum for International Policies in Higher Education and Research for a two-year mandate from 1 January 2018 to 31 December 2019.</p> <p>Four tasks were assigned to the Forum:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. monitor the implementation of the international policies in higher education and research and the changes in the operating environment, taking into account other existing, national and international, policies on higher education and research; 2. define the target level for internationalisation for 2025 and develop indicators for monitoring it; 3. convey messages on Finnish higher education and research in bilateral and multilateral international activities and facilitate flow of information between higher education institutions, research institutes, research funding providers, ministries and other actors; and 4. act as an extended support group for the Team Finland Knowledge network, ensuring the flow of information and communications from Finland to the network and vice versa. <p>The Forum consists of various networks and organisations of Finnish higher education and research that have not previously had a common platform to discuss how to promote internationalisation. It can in fact be seen as a network of networks. The aim of the Forum was to bring together different actors in such a way that different perspectives give rise to activities that support the policies. This also ensures that the policies are implemented at all levels.</p> <p>The report by the Forum gives 17 recommendations to ensure the implementation of the policies to promote the internationalisation of higher education and research. The recommendations apply to country image communications, alumni activities, issues related to entry and stay in the country, stronger education and science diplomacy as well as global responsibility and sustainable development.</p>		
Publisher	Ministry of Education and Culture, Finland	
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi	

Sisältö

1	Yhteistyössä maailman parasta – yhdessä tekemällä	9
2	Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisten asioiden foorumin tehtävät ja toiminta	12
3	Kansainvälisyyden edistämislinjaukset ja KV-foorumin suositukset	15
3.1	Kansainvälistä vetovoimaa tieteen uusiutumisella ja huippututkimuksella	17
3.2	Suomi – korkealaatuisen koulutuksen kotimaa	18
3.3	Vauhtia suomalaisen osaamisen viennille	19
3.4	Opiskeluun ja työntekoon liittyvien prosessien yksinkertaistaminen Suomeen saapumista helpottamaan	21
3.5	Suomalaisille viesteille voimaa kansainvälisessä keskustelussa	22
3.6	Team Finland Knowledge -verkoston perustaminen edustamaan suomalaista korkeakoulutusta ja tutkimusta valituissa kohdemaissa	23
3.7	Suomessa koulutetut alumnit ja ulkosuomalaiset korkeakoulutetut suomalaisiin verkostoihin	24
3.8	Maailman parhaaksi: globaali vastuu ja kestävä kehitys	25
3.9	Yhteistyössä maailman parasta: Aidosti kansainvälinen korkeakoulu yhteisö	27
4	Kansainvälisyyden tavoitetaso vuodelle 2025 ja sitä tukevat indikaattorit	29
5	KV-foorumin jatko	32
6	Lopuksi	33
	Lähteet	34
	Liitteet	36
	Liite 1. KV-foorumin kokoonpano	36
	Liite 2. Alaryhmien toiminta	39
	Liite 3. Tilastoja	41
	Liite 4. KV-foorumin hyödyntämä taustamateriaali	51

1 Yhteistyössä maailman parasta – yhdessä tekemällä

Viennistä elävänä pienenä maana Suomi on riippuvainen kansainvälisyydestä sen kaikissa muodoissa. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vuodelle 2030 asetetun vision yksi tavoite on, että Suomessa on maailman osaavin työvoima kilpailuetuna ja hyvinvoinnin rakentajana. Osaavalle työvoimalle oleellista on kyky toimia globaalissa maailmassa ja tämä edellyttää korkeakoulutukselta ja tutkimukselta vahvaa kansainvälisyyttä. Syntyvyyden lasku, sen pohjalta esitetyt synkät väestöennusteet sekä osaajapula alleviivaavat tarvetta houkuttaa kansainvälisiä opiskelijoita ja tutkijoita Suomeen heidät täällä myös pitäen. Jos tässä onnistutaan, saavutetaan tilanne, jossa osaamis- ja tutkimusperäinen maahanmuutto muuntuu työperäiseksi maahanmuutoksi. Samaan aikaan Suomen tulee huolehtia kestävä kehityksen tavoitteista ja globaalista vastuustaan.

Globaali kilpailu kiihtyy – muun muassa digitalisaation ja tekoälyn vauhdittamana. Tässä kisassa Suomella on lähtökohtaisesti hyvä asema. Olemme digitalisaatiossa yksi maailman edistyneimmistä maista¹ ja osaaminen on vahvuutemme². World Economic Forumin³ mukaan Suomi sijoittuu valmiuksiltaan neljänteen teolliseen vallankumoukseen ja on tässä maailman kahdeksan johtavan maan joukossa. Neljännessä teollisessa vallankumouksessa korostuu kuitenkin metropolien rooli. Tämä on Suomelle haaste, sillä ainoastaan pääkaupunkiseutu ja muutama muu keskittymä voidaan nähdä kansainvälisesti kilpailukykyisinä ja riittävän laaja-alaisina osaamiseltaan⁴. Innovaationäkökulmasta Suomen asema on hyvä ja kuulumme Euroopan innovaatiojohtajiin⁵. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laatu on Suomessa hyvällä tasolla. Lisäksi World Economic Forumin globaalin kilpailukyvyyn

1 IMD World Digital Competitiveness Yearbook 2017 results

2 Esim. WEF Global Competitiveness Index 2019 edition

3 WEF Global Competitiveness Report 2018

4 Esim. Innovation Scoreboard 2017, IBM Institute of Business Value 2018, A. Frick, Rodríguez-Pose, 2018.

5 European Innovation Scoreboard 2017, 2019

indeksissä 2019⁶ Suomi sijoittuu kärkeen institutionaalisessa kehikossa (1.), makroekonomisessa stabiilitetissa (1.) ja osaamisessa (2.).

Suomi on osaava maa, jossa panostukset korkeakoulutukseen ovat OECD:n keskiarvon yläpuolella⁷ ja lisäksi tutkimus- ja kehittämismenot ovat viime vuosina tasaisesti kasvaneet⁸. Kansainvälisten yhteisjulkaisujen määrä on lisääntynyt pitkään ja tämän ansiosta suomalaisen tutkimuksen vaikuttavuus on vahvistunut⁹. Suomen potentiaalia globaalissa taloudessa voi pitää hyvänä, mutta myös parannettavaa on. Keskeinen ja vakava haaste on, että Suomen tuottavuuskasvu on pysähtynyt¹⁰. Kansalliset toimet on aloitettu. Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan tiekartta valmistuu vuoden 2020 alussa. Sen kunnianhimoisena tavoitteena on saavuttaa 4 % osuus bruttokansantuotteesta T&K-toimiin vuoteen 2030 mennessä. Toimiva jatkumo korkeakoulu-, tutkimuslaitos-, hallinto-, yritysmaailma- sekä kansalaisyhteiskuntayhteistyön kesken on innovaatiotoiminnan kannalta tärkeää. Tämä on Suomen vahvuus.

Suomi houkuttelee OECD:n keskiarvoa enemmän ulkomaisia opiskelijoita (8 %), mutta jää silti useita vertaismaitamme kauemmas kärjestä¹¹. Tämänhetkinen kansainvälisten opiskelijoiden määrä Suomessa on noin 22 000¹² ja kansainvälisten opiskelijoiden suorittamien tutkintojen vuosittainen määrä on noin 5 000¹³. Tutkijanliikkuvuudessa Suomen näkyvyydessä ja houkuttelevuudessa on edelleen parantamisen varaa. Korkeakoulutettujen osuus väestöstämme on vain eurooppalaista keskitasoa¹⁴. Suomessa asuvien ulkomaisten tutkijoiden julkaisutoiminta on suomalaisia korkeatasoisempaa Julkaisuforumipisteillä mitattuna ja heidän julkaisuistaan suurempi osuus on kansainvälisiä yhteisjulkaisuja kuin suomalaisilla. Siten tutkimus saa laajempaa vaikuttavuutta¹⁵.

Tarkasteltaessa Suomen vahvuuksia, haasteita ja mahdollisuuksia on selvää, että korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmäämme tulee viedä edelleen kohti avoimuutta ja lisääntyvää kansainvälisyyttä. Lisäksi suomalaisen korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja asiantuntijaosaamisen kiinnostavuutta maamme rajojen ulkopuolella tulee lisätä.

6 WEF Global Competitiveness Index 4.0 2019 edition

7 OECD, Education at a Glance 2019

8 Tilastokeskus 24.10.2019, Tutkimus- ja kehittämismenot tasaisessa kasvussa

9 Tieteen tila 2016. Suomen Akatemia.

10 Valtiovarainministeriön julkaisu 2019:21; Tuottavuuden tila Suomessa

11 OECD, Education at a Glance 2019

12 Vipunen a

13 Vipunen b

14 OECD, Education at a Glance 2019

15 Lyytinen et al. 2016, ss.24–25

OKM:n johdolla työstetyssä ”Yhteistyössä maailman parasta – Suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjaukset 2017–2025” -raportissa¹⁶ (jatkossa KV-linjaukset) on asetettu tavoitteeksi suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laadun vahvistaminen ja globaalisti tunnustetun edelläkävijäaseman saavuttaminen vuoteen 2025 mennessä. Kansainvälisyyden edistämisen linjauksissa todetaan.

”Suomi on uudistaja, kokeilija sekä tutkimuksen ja osaamisen tehokas hyödyntäjä. Suomeen on helppo tulla opiskelemaan ja työskentelemään. Suomessa on laadukkaat ja globaalisti innostavimmat korkeakoulutuksen ja tutkimuksen ympäristöt. Suomi tarjoaa osaamiseen, tutkimukseen ja yritys yhteisyyöhön perustuvia ratkaisuja yhteisiin visioihin haasteisiin. Suomella on vahva ja vastuullinen asema globaaleissa tiedon tuottamisen ja osaamisen yhteistyöverkostoissa sekä arvoketjuissa. Suomi on vetovoimainen investointikohde osaamisintensiiviselle toiminnalle.”

Tavoitetaso on siis asetettu korkealle ja sen saavuttaminen edellyttää aktiivista ja rakentavaa kehitysohjelmaa paitsi korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa, myös monella hallinnonrajoilla ylittävällä alueella. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisten asioiden foorumi (jatkossa KV-foorumi) katsoo, että Suomen tulee nähdä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyys elimellisenä osana omaa tarinaansa ja että *Suomen tulee olla kokoaan suurempi kansainvälinen toimija korkeakoulutuksessa ja tutkimuksessa*. Tätä tukee myös pääministeri Marinin hallituksen ohjelma¹⁷. Lisäksi on huomioitava, että korkeakoulutus ja tutkimus ei ole muusta yhteiskunnasta irrallinen saareke. Näin ollen kansainvälisyysajattelua, globaalia vastuuta ja suvaitsevaisuutta tulee edistää yhteiskunnan kaikilla sektoreilla. Suomen tulee myös osaltaan edistää kaiken suuntaista liikkuvuutta. Tässä raportissa esitellään KV-foorumin suositukset suhteessa kansainvälisyyden edistämisen linjauksiin sekä ehdotus suosituksia tukevista indikaattoreista kansainvälisyydelle. Lopuksi KV-foorumi antaa esityksen toiminnan jatkosta.

¹⁶ Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017:11

¹⁷ Valtioneuvoston julkaisu 2019:31

2 Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisten asioiden foorumin tehtävät ja toiminta

Opetus ja kulttuuriministeriö asetti 17.1.2018 korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisten asioiden foorumin kahden vuoden määräajalle 1.1.2018–31.12.2019.

KV-foorumille asetettiin neljä tehtävää:

1. Seurata korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisten linjausten toimeenpanoa ja toimintaympäristön muutosta huomioiden muut voimassaolevat, kansalliset ja kansainväliset, korkeakoulutuksen ja tutkimuksen linjaukset;
2. Määritellä kansainvälistymisen tavoitetaso vuodelle 2025 ja kehittää seurantaan indikaattorit;
3. Muotoilla suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen viestejä kahdensivuisessa ja monensivuisessa kansainvälisessä toiminnassa sekä helpottaa tiedonkulkua korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, tutkimusrahoittajien, ministeriöiden ja muiden toimijoiden välillä sekä
4. Toimia myös Team Finland Knowledge -verkoston laajennettuna tukiryhmänä taaten tiedon- ja viestinkulun Suomesta verkostolle ja toisinpäin.

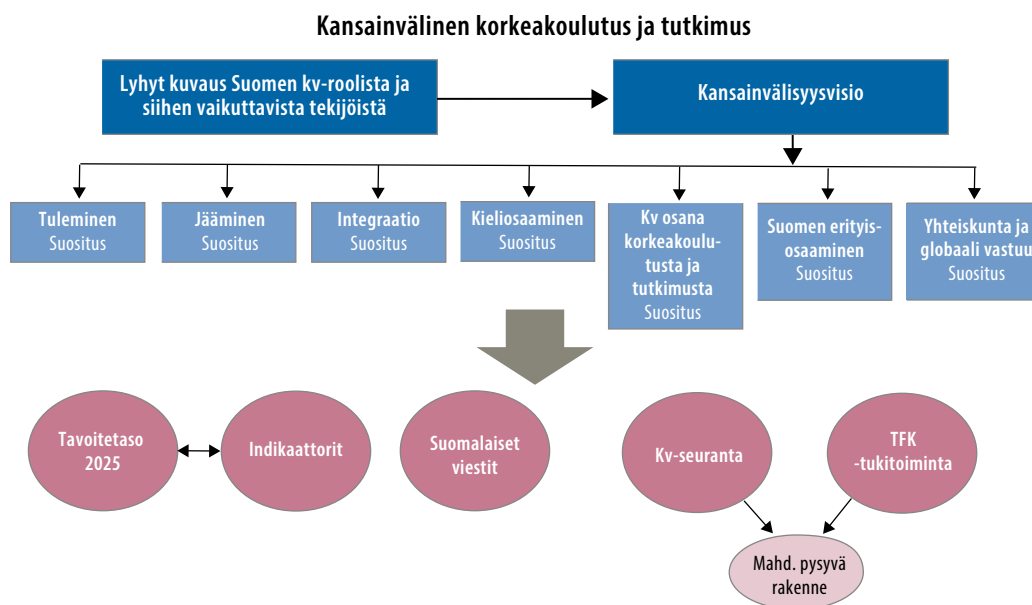
KV-foorumi (liite 1) koostui erilaisista suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen verkostoista sekä organisaatioista, joilla ei ole ollut aikaisemmin yhteistä foorumia, jossa keskustella korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisestä. Näin sitä voidaan kutsua ”verkostojen verkostoksi”. Verkostoja on runsaasti sekä korkeakouluissa, tutkimuslaitoksissa että muiden toimijoiden välillä. KV-foorumin tavoitteena on ollut tuoda yhteen verkostot ja organisaatiot siten, että erilaisista näkökulmista syntyy KV-linjauksia tukevia toimintoja. Lisäksi näin turvataan linjausten toimeenpanon eteneminen kaikilla

tasoilla. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistäminen ja lisääminen ovat mahdollisia vain hallinnonalat ylittävän saumattoman yhteistyön kautta.

Foorumin puheenjohtajana on toiminut Haaga-Helia ammattikorkeakoulun rehtori Teemu Kokko. Varapuheenjohtajana toimi vuoden 2018 loppuun saakka Tampereen yliopiston rehtori Liisa Laakso ja vuoden 2019 alusta Hanken Svenska handelshögskolanin rehtori Karen Spens. Puheenjohtajien tukena on toiminut työvaliokunta.

Toimikautensa aikana KV-foorumi kokoontui koko laajuudessaan yhteensä 8 kertaa ja järjesti loppuseminaarin 4.11.2019. Tilaisuuksissa oli pyydettyjen puheenvuorojen lisäksi työpajatyöskentelyä, joissa pohdittiin keskeisimpiä kysymyksiä temaattisten alatyöryhmien ja työvaliokunnan valmistelun pohjalta. Työnsä aluksi KV-foorumi toteutti myös pienimuotoisen verkkoavoriihen. KV-foorumi jakautui neljään alaryhmään (Suomeen tuleminen ja jääminen, Aidosti kansainvälinen korkeakoulu- ja tutkimusyhteisö – ml. kieliosaaminen, Globaali vastuu sekä Kansainvälisen toiminnan vaikuttavuuden mittarit). Alaryhmät työstiivät omia alueitaan aikataulujensa mukaisesti (liite 2).

Seuraava kuva esittää jäsenyyksen KV-foorumin lähestymistavasta, joiden kautta KV-linjauksia on arvioitu.

KV-foorumin toimintaa esiteltiin korkeakoulujen kansainvälisten asioiden kevätpäivillä 2018 ja 2019 sekä korkeakoulujen ja tiedelaitosten johdon seminaarissa syksyllä 2019. Foorumin toimintaa on esitelty myös kansainvälisesti useille Suomessa vierailleille delegaatioille sekä syksyn 2018 ja 2019 European Association for International Education (EAIE) -konferenssien yhteydessä ja EU:n komission Policy Support Facility -instrumentin

tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan kansainvälistymisen edistämisstrategioita käsittelevässä Mutual Learning Exercise -hankkeessa kesällä 2019. Kansainvälisissä kommentteissa KV-foorumia on pidetty erinomaisena innovaationa. Kokousrutiinien ja alaryhmätyöskentelyn lisäksi keskustelua on ylläpidetty mm. kansainvälisyyden edistämisen linjausten blogikirjoitusten avulla OKM:n sivuilla.

Tässä raportissa raportoidaan tehtävänannon mukaisesti kunkin KV-linjausten osa-alueen toimeenpanosta ja edistymisestä niiltä osin kuin kahden vuoden aikana on voitu edistystä todentaa. KV-foorumin toimikauden aikana on ilmestynyt useita kansainvälisyyteen ja kansainvälistymiseen sekä kestävään kehitykseen ja globaaliin vastuuseen liittyviä raportteja ja toimenpidesuosituksia (liite 4). Näitä raportteja ja niiden suosituksia on hyödynnetty foorumin työssä.

3 Kansainvälisyyden edistämislinjaukset ja KV-foorumin suositukset

Kansainvälisyyden edistämislinjauksissa esitetään seitsemän toimenpidekokonaisuutta. Tässä raportissa esitetään KV-foorumin näkemys linjausten edistymisestä. KV-linjausten toimenpidekokonaisuudet ovat:

1. Kansainvälistä vetovoimaa tieteen uusiutumisella ja huippututkimuksella
2. Suomi, korkealaatuisen koulutuksen kotimaa
3. Vauhtia suomalaisen osaamisen viennille
4. Opiskeluun ja työntekoon liittyvien prosessien yksinkertaistaminen Suomeen saapumista helpottamaan
5. Suomalaisille viesteille voimaa kansainvälisessä keskustelussa
6. Team Finland Knowledge -verkoston perustaminen edustamaan suomalaista korkeakoulutusta ja tutkimusta valituissa kohdemaissa
7. Ulkосуomalaiset korkeakoulutetut ja Suomessa koulutetut alumnit suomalaisiin verkostoihin

Lisäksi tässä raportissa on kansainvälisyyden edistämislinjausten toimenpideohjelman mukaisesti omat alalukunsa teemoista *aidosti kansainvälinen korkeakoulu yhteisö ja globaali vastuu*. KV-foorumi seurasi edistymistä myös näiden teemojen osalta ja ne olivat keskeinen osa KV-foorumin työskentelyä.

Linjauksissa esitettiin myös, että vuoteen 2020 mennessä kukin korkeakoulu laatii selkeät kansainvälisen toiminnan tavoitteet sekä tavoitetta tukevat toimenpiteet. Edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista tukevat myös Tutkimus- ja innovaationeuvoston Visio 2030, Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 -visio, jatkuva korkeakoulujen ja tiedelaitosten laadun ja tuloksellisuuden kehittäminen osana valtion rahoitus- ja ohjausjärjestelmää, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten omat strategiset valinnat ja profiloitintprosessit sekä muut käynnissä olevat kansalliset kehittämisspolitiikat.

KV-foorumi esittää seuraavassa suosituksensa kansainvälisyyden edistämislinjausten toteuttamisen turvaamiseksi. Seuraavassa esitetään kootusti kaikki suositukset, jotka lisäksi esitellään ko. asiakohdassa:

Suositus 1: Liitetään korkeakoulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminta Suomen tarinan kärjeksi maakuvaviestinnässä Suomen mainetekijänä.

Suositus 2: Poikkihallinnollinen yhteistyö osaamisen viennin joustavoittamiseksi sekä määrän ja vaikuttavuuden kasvattamiseksi organisoidaan mahdollisimman yksinkertaisesti ja siten, että korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja muiden toimijoiden palaute ja kokemukset tulevat kuulluiksi ja huomioituiksi.

Suositus 3: Koulutus- ja tutkimustoimialan kansainvälistyminen on nähtävä yhtenä keskeisimmistä keinoista työ- ja osaamisperäisen maahanmuuton edistämisessä.

Suositus 4: Suunnitellaan ja toteutetaan kansallinen ja poikkihallinnollinen yhteisöllisyyttä tukeva tervetulo paketti Suomeen tuleville opiskelijoille sekä opetus- ja tutkimushenkilöstölle.

Suositus 5: Myönnetään pysyvä oleskelulupa Suomessa tutkinnon suorittaneelle opiskelijalle joko suoraan tai kevennetyn menettelyn kautta.

Suositus 6: Korkeakoulutukseen ja tutkimukseen liittyvässä kansainvälisessä maakuvaviestinnässä käytetään kaikki hallinnonalat ylittävää hashtagia: #finlandworks ja vahvistetaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen viestejä Finland Toolbox -materiaalipankissa.

Suositus 7: Vahvistetaan suomalaistoimijoiden yhteyksiä Team Finland Knowledge -verkoston erityisasiantuntijoihin.

Suositus 8: Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset rakentavat vastavuoroista alumnisuhdetta kansainvälisiin tutkijoihin/henkilökuntaan sekä opiskelijoihin opintojen alusta lähtien ja suhdetta pidetään yllä myös opintojen tai työsuhteen päättymisen jälkeen.

Suositus 9: Suomi hyödyntää koulutus- ja tiedediplomatiaa pyrkiessään kokoaan suuremmaksi toimijaksi kansainvälisessä yhteisössä.

Suositus 10: Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset vahvistavat YK:n kestävä kehityksen tavoitteita edistävää opetusta, tutkimusta ja aktiivista yhteiskunnallista vuorovaikutusta.

Suositus 11: Nykyistä suurempi osa suomalaisesta kehitysyhteistyörahoituksesta suunnataan koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoimintaan sekä kapasiteetin vahvistamiseen kehittyvissä maissa.

Suositus 12: Luodaan pysyvä kansallinen globaalivastuulliseen toimintaan keskittyvä rahoitusohjelma, johon sisällytetään korkeakoulujen omia apurahajärjestelmiä täydentävä apurahaohjelma.

Suositus 13: Kansainvälisyys ja sen kehittäminen on jatkossakin mukana OKM:n ja korkeakoulujen sekä muiden OKM:n hallinnonalan toimijoiden välisessä ohjauksessa sekä muiden ministeriöiden tutkimuslaitosten ohjauksessa.

Suositus 14: Jokaisella korkeakouluopiskelijalla on opinnoissaan osioita, jotka luovat kansainvälisyysosaamista.

Suositus 15: Sisällytetään kotimaisten kielten tarvelähtöistä opetusta kansainvälisiin koulutusohjelmiin ja luodaan kansainväliselle henkilöstölle ja tutkijoille mahdollisuudet kotimaisten kielten opiskeluun.

Suositus 16: Kansainväliset tutkinto-opiskelijat suorittavat opintoihinsa kuuluvan harjoittelun pääsääntöisesti Suomessa ja kaikkien kansainvälisten opiskelijoiden työelämäyhteyksiä Suomessa edistetään.

Suositus 17: KV-foorumin työ kansainvälisyyden linjausten seurannan ja kehittämisen varmistamiseksi jatkuu kansainvälisyyden edistämistä linjaavien kansallisten ja kansainvälisten asiakirjojen, raporttien ja suositusten toteutumisen seurantana ja toimintatapojen kehittämisenä digitaalisen alustan ja tilaisuuksien kokonaisuutena.

3.1 Kansainvälistä vetovoimaa tieteen uusiutumisella ja huippututkimuksella

Suomen vahvuus on tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän yhteistyörakenteissa. Kansainvälisyyden merkitys vahvistuu tässä jatkumossa. Maailmanluokan tutkimus- ja

innovaatiokeskittymät sekä tutkimusinfrastruktuurit julkisten ja yksityisen toimijoiden yhteistyöllä ovat keskeinen keino houkutellessa eturivin tutkijoita, edelläkävijäryityksiä sekä investointeja Suomeen.

Kansallinen tutkimusrahoitus tukee kansainvälisen rahoituksen saamista Suomeen. Tieteen uusiutuminen vaatii kansainvälisissä verkostoissa toimimista. Verkostojen merkitys kasvaa. On tärkeää olla mukana tutkijoiden, järjestöjen, asiantuntija- ja viranomaistoimintaan liittyvissä kansainvälisten järjestöjen elimissä ja instituutioiden verkostoissa. Näiden painoarvo kasvaa kansallisesti, Euroopassa ja globaalisti. Verkostoissa toimiminen edistää kansainvälistä liikkuvuutta, luo uusia verkostoja ja täten uudistaa niin tutkimusta kuin tiedepolitiikkaa.

Suomen Akatemian kansainvälisen toiminnan monipuolistaminen kahdenvälisen tai monenkeskeisen tutkimusrahoittajayhteistyön muodossa tukisi korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten uusia avauksia sekä vahvistaisi edelleen Suomessa tehtävän tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta.

Kansallisten politiikkalinjausten mukaisesti Suomen Akatemia perusti vuonna 2018 rahoitusohjelman, jolla tuetaan korkeatasoista tutkimusta ja siitä kumpuavaa taloudellista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Lippulaivaohjelma on jo nyt suomalaisen tutkimuksen käyntikortti. Lippulaivaohjelmaan valituissa osaamiskeskitymissä tehdään paljon kansainvälistä yhteistyötä. Niiden globaalia yhteistyötä voidaan edelleen laajentaa ja syventää niiden tekemän tutkimuksen kannalta tärkeiden maiden kanssa yhteistyössä säätiöiden, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa, myös EU-rahoitusta hyödyntäen. Jatkossa Lippulaivaohjelmaan tulisi yhdistää yhä vahvemmin osaajien houkuttelun ja osaajavaihdon näkökulma ja näin kytkeä ohjelma tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kansainvälistymiseen yhä tiiviimmin.

KV-foorumi pitää tärkeänä, että KV-osaajia houkuttelevia maailmanluokan innovaatiokeskittymiä ja TKI-infrastruktuuria kehitetään edelleen julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyöllä.

3.2 Suomi – korkealaatuisen koulutuksen kotimaa

KV-linjausten tavoitteena on korkeakoulutuksen laadun ja edelläkävijyyden sekä kansainvälisesti vetovoimaisten osaamiskeskitymien vahvistaminen. Vain laadulla voi kestävästi kilpailla ja luoda vetovoimaisia oppimisympäristöjä. Tämä tarkoittaa kokonaisvaltaista laadukkuutta opetuksessa, tutkimuksessa ja innovaatiotoiminnassa. KV-linjausten mukaisesti suomalaistoimijoiden tulee korostaa Suomen korkeakoulutus-, tutkimus- ja

innovaatiotoiminnan jo tällä hetkellä kansainvälisesti poikkeuksellisen korkeaa tasoa yhdessä K12 -koulutusosaamisen kanssa. Korkeakoulutuksen laadun tulee näkyä Suomen rajojen ulkopuolelle luoden vetovoimaa perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja ammattilaisen koulutuksen ohella. KV-foorumi näkee, että osaamisperäisen maahanmuuton hyvä kehä syntyy laadukkaasta korkeakoulutuksesta, tutkimuksesta sekä innovaatiotoiminnasta.

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030¹⁸ valmisteltiin KV-linjausten toimeenpanon kanssa samanaikaisesti. Vision tavoitteena on nostaa koulutustasoa, lisätä jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia korkeakouluissa sekä lisätä Suomen tutkimus- ja kehittämisintensiivisyyttä.

Suositus 1: Liitetään korkeakoulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminta Suomen tarinan kärjeksi maakuvaviestinnässä Suomen mainetekijänä.

3.3 Vauhtia suomalaisen osaamisen viennille

Osaamisen vienti on osa Suomen korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten laaja-alaista kansainvälistä toimintaa. Osaamisen vienti voi edistää myös muita kansainvälisyyden osa-alueita kuten Suomen roolia kestäväen kehityksen ja globaalin oppimiskriisin ratkaisijana sekä erityisosaamistamme opetuksen sekä tutkimuksen ja asiantuntijaosaamisen yhdistämiseen. Suomen huolestuttavan väestökehityksen näkökulmasta osaamisen vienti voi myös toimia eräänlaisena Suomi-markkinointina.

Osaamisen viennin tilannetta voi hyvin kuvata vielä varsin fragmentoituneeksi. Kaivataan vahvempaa holistista otetta, joka kuitenkin mahdollistaa korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja muiden toimijoiden omat toimet. Pienenä maana Suomella on vahva intressi järkevään yhdessä tekemiseen sekä tehtävien jakamiseen eri tahojen kesken.

Vuonna 2017 käyttöönotettujen EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien tutkinto-opiskelijoiden lukuvuosimaksujen pelättiin heikentävän Suomen mahdollisuuksia kilpailla kansainvälisistä osaajista. Seurantatiedot¹⁹ lukuvuoden 2017–2018 tilanteesta osoittivat, että pudotus aloittajamäärässä ei ollut niin suuri kuin etukäteen oletettiin. Syksyn 2018 ja 2019 hakijamäärät ovat paikoin nousseet jo lukuvuosimaksujen käyttöönottoa edeltävälle tasolle ja hieman sen ylikin. Ensimmäisen lukuvuoden tulokset osoittavat, että

¹⁸ Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. Korkeakouluvision tiekartta ja kehittämisohjelmat.

¹⁹ Vipunen c

korkeakoulujen nykyisiä apurahajärjestelmiä tulee uudistaa, jotta lukuvuosimaksut vastaisivat käyttöönnoton tarkoitusta ja toisivat voimavaroja koulutuksen kehittämiseen. Korkeakoulujen antamien tietojen mukaan korkeakouluille kertyi lukuvuosimaksuista apurahoihin käytetyn osuuden jälkeen yhteensä noin 2,7 M€ ensimmäisenä lukuvuonna.

Vuonna 2017 toteutetun International Student Barometer -selvityksen²⁰ mukaan 78 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista piti työllistymismahdollisuuksia Suomeen yhtenä tärkeänä tekijänä opiskelumaan valinnassa ja noin puolet vastaajista suunnitteli jäävänsä Suomeen tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Korkeakouluilla on ollut vuodesta 2008 lähtien lakisääteinen²¹ mahdollisuus järjestää erillisille opiskelijaryhmille tutkintoon johtavaa tilauskoulutusta. Tilauskoulutus on korkeakoulujen liiketoimintaa ja korkeakoulut perivät koulutuksen tilaajalta vähintään koulutuksesta aiheutuvat kustannukset kattavan maksun yksittäisiltä opiskelijoilta perittävien lukuvuosimaksujen sijaan. Tilauskoulutusopiskelijaryhmän valitsee koulutuksen tilaaja, mutta opiskelijoiden on täytettävä samat kelpoisuusvaatimukset kuin muiden tutkinto-opiskelijoiden. Tilaaja ei kuitenkaan voi periä koulutuksen kustannuksia opiskelijalta, joka on EU/ETA-valtion kansalainen²².

Tilauskoulutusopiskelijoita on korkeakouluissa ollut verrattain vähän. Vuosina 2016–2018 ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa aloitti yhteensä runsaat parisataa tilauskoulutusopiskelijaa ja tilauskoulutuksena suoritettiin yhteensä noin 130 korkeakoulututkintoa²³. Aiempina vuosina tilauskoulutusopiskelijoiden määrä on ollut huomattavasti vähäisempää.

Osaamisen viennin joustavoittamiseksi sekä volyymin ja vaikuttavuuden kasvattamiseksi on aktiivisesti jatkettava poikkihallinnollisen yhteistyön rakentamista huomioiden elinkeinotoiminta, kehitysyhteistyön tavoitteet sekä Euroopan ja sen ulkopuolisen alueen hanke-rahoitusmahdollisuudet.

Kevästä 2017 alkaen koulutusvientiä on vauhditettu Opetushallituksen yhteydessä toimivalla Education Finland -ohjelmalla. Vuoden 2019 lopussa Education Finland -ohjelmassa on 126 yritys- ja organisaatiojäsentä. Lisäksi siihen kuuluu 76 ns. starttivaiheen yritystä, joilla vienti on vasta alkamassa. Korkeakoulut ovat jäseninä Education Finland ohjelmassa lähinnä yritystensä kautta. Ohjelman palveluita ovat mm. koulutukset,

20 Fakta Express 6a, OPH, 2018

21 Laki yliopistolain muuttamisesta 1504/2007; HE 97/2007 (8 a § Tilauskoulutus)

22 Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta 1368/2018 (13§ Tilauskoulutus), Laki yliopistolain muuttamisesta 1367/2018 (9§ Tilauskoulutus)

23 2016:33, 2017:39 ja 2018:66

informaatiopalvelut, ajankohtaisen markkinatiedon ja 'market opportunities' liidien kokoaminen ja välittäminen, sekä yhteistyö Team Finland ja Business Finland verkostojen kanssa.

Education Finland -ohjelman arvioiden mukaan koulutusvientiyriyten liikevaihto kasvoi 100 milj. € edellisen hallituskauden aikana, noin 350 milj. euroon.

Suositus 2: Poikkihallinnollinen yhteistyö osaamisen viennin joustavoittamiseksi sekä määrän ja vaikuttavuuden kasvattamiseksi organisoidaan mahdollisimman yksinkertaisesti ja siten, että korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja muiden toimijoiden palaute ja kokemukset tulevat kuulluiksi ja huomioituiksi.

Suositus 3: Koulutus- ja tutkimustoimialan kansainvälistyminen on nähtävä yhtenä keskeisimmistä keinoista työ- ja osaamisperäisen maahanmuuton edistämiseksi.

3.4 Opiskeluun ja työntekoon liittyvien prosessien yksinkertaistaminen Suomeen saapumista helpottamaan

KV-linjauksissa esitetään, että opiskeluun ja työntekoon liittyvien prosessien helpottamiseksi tiivistetään eri toimijoiden yhteistyötä alueilla ja kansallisesti niin, että Suomeen saapuminen on helppoa ja houkuttelevaa ja että Suomeen opiskelemaan tulevat nuoret ja eri alojen asiantuntijat tuntevat itsensä tervetulleiksi. Tavoitetilaksi vuodelle 2025 Suomeen tulemisen ja jäämisen osalta linjauksissa esitetään muun muassa, että Suomeen on helppo tulla opiskelemaan ja työskentelemään.

KV-foorumi yhtyy kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden maahantuloa ja integroitumista käsittelevän raportin²⁴ suositukseen maahantulon ja integroitumisen tukemisen osalta ja esittää, että niiden toteuttamista konkreettisella tasolla tulisi ryhtyä suunnittelemaan ja toimeenpanemaan viipymättä. KV-foorumi näkee poikkihallinnollisen Talent Boost -ohjelman ensisijaisen tärkeänä työkaluna tavoitteiden saavuttamisessa laajassa yhteistyössä alueellisesti sekä kansallisesti että Suomen rajojen ulkopuolella. KV-foorumi tukee kaikkia toimia opiskelijoiden ja tutkijoiden oleskelulupaprosessien nopeuttamiseksi ja sujuvoittamiseksi, sillä maahantuloon liittyvät prosessit ovat Suomen kansainvälistymisen keskiössä.

²⁴ Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019:31

Suositus 4: Suunnitellaan ja toteutetaan kansallinen ja poikkihallinnollinen yhteisöllisyyttä tukeva tervetulopaketti Suomeen tuleville opiskelijoille sekä opetus- ja tutkimushenkilöstölle.

Suositus 5: Myönnetään pysyvä oleskelulupa Suomessa tutkinnon suorittaneelle opiskelijalle joko suoraan tai kevennetyn menettelyn kautta.

3.5 Suomalaisille viesteille voimaa kansainvälisessä keskustelussa

KV-foorumi katsoo, että suomalaiseen osaamiseen liittyvien viestien tulee perusopetuksen lisäksi kattaa jatkumo korkeakoulutuksesta ja tutkimuksesta asiantuntijaosaamisen vientiin. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen markkinoinnin tulee olla yhteydessä kaikkeen maabränditoimintaan, sillä ne yhdessä ovat myönteisen tulevaisuuden rakentamisen tärkeimpiä raaka-aineita. Kääntäen voidaan myös todeta, että kansainvälisyys on koulutuksemme ja tutkimuksemme laadun perusta verkostoituvassa ja globaalissa maailmassa. Suomalaistoimijoiden aktiivinen rooli opiskelijoiden, opettajien, tutkijoiden, järjestöjen, asiantuntija- ja viranomaistoimintaan liittyvissä kansainvälisten järjestöjen elimissä ja instituutioiden verkostoissa lisää suomalaisnäkyvyyttä ja viestien kuuluvuutta. Suomen rooli osaamis- ja tiedediplomatian edistäjänä vahvistaa suomalaisviestejä edelleen.

KV-foorumi katsoo, että ainakin seuraavat viestinnälliset elementit ovat korkeakoulutuksen ja tutkimuksen näkökulmasta keskeisiä ja niitä tulee eri yhteyksissä nostaa aktiivisesti keskusteluun:

1. Viestit Suomesta ulospäin:

- Suomi on aidosti kansainvälisesti suuntautunut turvallinen yhteiskunta.
- Suomi haluaa aina ja kaikissa tilanteissa olla tasavertainen ja vastuullinen kansainvälinen kumppani.
- Suomessa vallitsee akateeminen ja innovaatiotoiminnan vapaus.
- Suomi tarjoaa maailmanluokan osaamis-, innovaatio- ja tutkimusympäristöt.
- Suomi on matalan hierarkian maa, jossa opiskelijat, opetus- ja tutkimushenkilökunta, yritykset, päättäjät ja kansalaiset toimivat yhdessä ja tasavertaisina vaikuttajina.
- Opiskelijat ja tutkijat voivat luottaa yhteiskunnan toimivuuteen.
- Suomessa osaamisella on keskeinen rooli ja se on viety ekosysteemitasolle.

2. Suomen sisäiset viestit:

- Suomen myönteinen tulevaisuuden tarina on pitkälti riippuvainen kansainvälisyyden asteesta.
- Korkeakouluilla ja tutkimuslaitoksilla on keskeinen rooli suomalaisen asenneilmaston muokkaamisessa.
- Kansainvälisyyden tulee kattaa kaikki hallinnonalat.
- Viranomaisyhteistyön merkitys kasvaa edelleen.
- Korkeakoulutukseen ja tutkimukseen tulee yhteiskunnassamme panostaa pitkäjänteisesti, sillä korkea laatu on suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tärkein valttikortti kansainvälisillä markkinoilla.
- Suomi haluaa olla osaamisdiplomatian suurmaa.

Suositus 6: Korkeakoulutukseen ja tutkimukseen liittyvässä kansainvälisessä maakuviaviestinnässä käytetään kaikki hallinnonalat ylittävää hashtagia: #finlandworks ja vahvistetaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen viestejä Finland Toolbox -materiaalipankissa.

3.6 Team Finland Knowledge -verkoston perustaminen edustamaan suomalaista korkeakoulutusta ja tutkimusta valituissa kohdemaissa

Opetus- ja kulttuuriministeriö on perustanut, yhteistyössä korkeakoulujen kanssa, Team Finland Knowledge -verkoston edustamaan suomalaista korkeakoulutusta ja tutkimusta valituissa maissa KV-linjausten mukaisesti kahdeksassa asemapaikassa vuosina 2018–2019. Verkosto vahvistaa korkeakoulutus- ja tutkimusyhteistyötä ja osaamisen ja koulutusinnovaatioiden vientiä valittujen maiden ja alueiden kanssa. Se lisää Suomen houkuttelevuutta osaajille. Verkoston asiantuntijat sijoittuvat osaamisintensiivisyydeltään ja taloudeltaan erilaisiin maihin sekä alueille, mistä johtuen toiminnan painopisteet vaihtelevat sijaintipaikan mukaan.

KV-linjausten mukaisesti TFK-verkoston tehtävänä on helpottaa yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yksittäisten tutkijoiden sekä muiden toimijoiden pääsyä uuteen tietoon ja mahdollistaa kontakteja. Tämä tapahtuu vahvistamalla olemassa olevia verkostoja, lisäämällä koulutus-, tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä esim. EU:n ohjelmien sekä muiden toimintojen avulla Suomen ja valittujen kumppanimaiden kesken.

Kaikkien korkeakoulutus- ja tutkimustoimijoiden tulee huolehtia, että erityisasiantuntijat ovat perillä siitä, mitä Suomessa ja suomalaisissa korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa tapahtuu ja millaisia strategioita niillä on. Tämä edellyttää kahdensuuntaisen viestinnän vahvistamista.

KV-foorumi tukee TFK-verkoston tavoitetta kannustaa toimijoita kansalliseen yhteistyöhön kansainvälisessä toiminnassa.

Suositus 7: Vahvistetaan suomalaistoimijoiden yhteyksiä Team Finland Knowledge -verkoston erityisasiantuntijoihin.

3.7 Suomessa koulutetut alumnit ja ulkosuomalaiset korkeakoulutetut suomalaisiin verkostoihin

Korkeakoulujen ulkomaiset alumnit ovat voimavara, joka voi edistää suomalaisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tunnettuutta ja vetovoimaa ulkomailla. Alumnit ovat tämän lisäksi keskeinen resurssi kansainvälistyville ja kansainvälisille suomalaisyrityksille. Ulkomaisten opiskelijoiden/valmistuneiden alumnisuhde voidaan nähdä kaksitasoisena: heillä on suhde sekä Suomeen että korkeakouluun, jossa he ovat opiskelleet/työskennelleet. Tästä johtuen ulkomaille muuttaneiden alumnien yhteyttä Suomeen, suomalaisiin korkeakouluihin ja suomalaisiin yrityksiin on tarkoituksenmukaista pitää yllä järjestämällä tapauksia yhteistyössä Team Finland Knowledge -verkoston, Suomen ulkomaan edustustojen, suomalaisyritysten ja korkeakoulujen kanssa. Suomi-alumnit ja -expatit voivat toimia tiedonjakajina ja yhteistyön kehittäjinä.

Kansainvälistymisen edistämisen linjausten mukaan Suomessa koulutettujen osaajien ja korkeakoulutettujen ulkosuomalaisten verkostoituminen on ensiarvoisen tärkeää. Linjauksissa esitettiin ulkosuomalaisten ja Suomessa koulutettujen alumnien osallistumista yhteiseen verkostoon.

KV-foorumi toteaa, että alumnitoiminta ei ole erillistä korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten toimintaa, vaan alumnitoiminta koskee kaikkia. Suomeen tulijalla tulee olla hyvä kokemus ensimmäisestä kontaktista alkaen ja yhteistyöllä on onnistumisen kannalta merkittävä vaikutus. Eri toimijoiden yhteistyö (esim. Fulbright, ISEP) ja verkostojen liittäminen yhteen on tärkeää. Team Finland Knowledge -erityisasiantuntijat voivat asemamaissaan/-alueillaan koota Suomi-alumneja ja ulkosuomalaisia yhteisiin toimiin tarjoten Suomi-tietoa ja yhteistyömahdollisuuksia.

Suositus 8: Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset rakentavat vastavuoroista alumnisuhdetta kansainvälisiin tutkijoihin/henkilökuntaan sekä opiskelijoihin opintojen alusta lähtien ja suhdetta pidetään yllä myös opintojen tai työsuhteen päättymisen jälkeen.

3.8 Maailman parhaaksi: globaali vastuu ja kestävä kehitys

Globaali yhteistyö vaatii aktiivista ja vastuullista toimintaa pitkäjänteisesti, jotta Suomi olisi kokoaan suurempi kansainvälisesti vaikuttava toimija korkeakoulutuksessa ja tutkimuksessa. Koulutus- ja tiedepolitiikan lisäksi on huomioitava myös muita lähtökohtia. Kyse voi olla esimerkiksi Suomen arktisen strategian tavoitteita tukevasta yhteistyöstä, kehitysyhteistyön tavoitteiden saavuttamisesta tai globaalin etelän tai pohjoisen kanssa tehtävän muun yhteistyön kehittämisestä ja vahvistamisesta. Geopolitiikka muuttaa toimintaympäristöämme jatkuvasti. On syytä aina arvioida toimintojen hyödyt kaikille osapuolille sekä mahdolliset vaikutukset myös turvallisuuteen, yhteiskunnalliseen vakauteen, eettisyyteen ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin²⁵. Suunnittelussa ja toteutuksessa auttaa yhteistyössä kansallisesti laadittava ”eettisyyden code of conduct”, esimerkiksi tasa-arvo-, saavutettavuus- ja inklusionäkökulmien huomioimiseksi korkeakoulu- ja tutkimusyhteistyössä sekä liiketoiminnassa. Tietoisuuden kokonaisvaltainen lisääminen kumppanimaista ja globaaleista haasteista on oleellista toimintakulttuurin kehittämisessä.

KV-foorumi esittää, että korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten globaalin vastuun ja kestävä kehityksen tavoitteiden tulee olla nykyistä kunnianhimoisempia. Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten on parannettava kykyään tuottaa ratkaisuja kestävä kehityksen ongelmiin ja vastata näitä koskevaan kansainväliseen kysyntään globaalilla osaamisella, yhteistyössä niin kehittyvien kuin kehittyneiden maiden kanssa.

Globaalia osaamista on vahvistettava osana Suomen maabrändiä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen keinoin. Lisäksi kumppanuutta kehittyvien maiden, erityisesti globaalin etelän, kanssa tulee vahvistaa lisäämällä kehitysyhteistyörahoitusta tutkimukseen, innovaatiotoimintaan, globaalin etelän tarpeista lähtevään kapasiteetin vahvistamiseen ja apurahajelmiin. Yhteistyössä tuetaan matalan tulotason maiden heikon korkeakoulusektorin vahvistamista ja koulutuksen ja tutkimuksen laadun parantamista pitkäjänteisesti. Suomi edistää näitä teemoja myös EU-yhteistyönä kolmansien maiden kanssa.

25 YK:n kestävä kehityksen tavoitteet <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

Globaali osaaminen tarkoittaa muun muassa nopeasti muuttuvan globaalien toimintaympäristön tuntemusta, erilaisten näkemysten ja maailmankatsomusten ymmärtämistä ja kykyä toimia yhteistyössä erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Se pitää sisällään myös toiminnan yhteisen hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistämiseksi. On tärkeää, että kaikilla korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa toimivilla ja korkeakouluista valmistuvilla on globaalia osaamista ja valmiuksia toimia kestävä kehityksen edistämiseksi. Globaalien kestävä kehityksen on oltava opetussisältöjen ja tutkimuksen läpileikkaava teema, mikä korostaa monitieteisyyden ja tieteidenvälisyyden merkitystä. Tavoitteena tulee myös olla, että korkeakoulut määrittelevät strategioissaan globaalien vastuun ja kestävä kehityksen tavoitteet sekä esittävät korkeakoulun profiiliin sopivat toimet niiden toteuttamiseksi.

Korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja hallinnonalan muut toimijat osallistuvat usein globaalien verkostojen toimintaan ja kansainvälisten sopimusten toimeenpanoon. Ne välittävät näin suomalaista vastuunkantoa käytännössä ja tiiviissä tutkimuksen ja päätöksenteon välisessä vuorovaikutuksessa. Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tuottama tutkimus tukee asiantuntijatyötä ja päätöksentekoa sekä vahvistaa kansainvälisesti tarvittavaa osaamista.

On tärkeää, että kansainvälisen vetovoiman ja uudistumisen varmistamiseksi luodaan Agenda 2030 -tavoitteita tukeva ohjelma uusien korkeakoulutus- ja tutkussuhteiden luomiseen sekä tutkimukseen ja muuhun yhteistyöhön perustuvan kapasiteetinvahvistamisen toteuttamiseen. Tämä on tehtävä niiden maiden ja alueiden kanssa, jotka ovat nousseja ja/tai kehittyviä, mutta jo nähtävissä olevia tulevaisuuden toimijoita. Tämä kansainvälisen yhteistyön elementti vahvistaisi edelleen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laatua ja verkottumisen mahdollisuuksia ottaen huomioon kestävä kehityksen tavoitteet ja Suomen globaalien vastuun kokoaan suurempana toimijana. Eri maantieteellisille alueille tulisi olla omat, yhdessä ko. alueen kanssa räätälöidyt painotukset ja valintakriteerit.

KV-foorumi tukee KV-linjausten toimenpide-ehdotusta apurahaohjelmasta, joka suunnataan kolmansista maista tuleville vähävaraisille opiskelijoille ja tutkijoille. Apurahaohjelma voidaan rahoittaa osana suomalaista kehitysyhteistyötä. Lisäksi tarvitaan edellä kuvattua rahoituskokonaisuutta institutionaaliseen tutkimus- ja korkeakoulu-yhteistyöhön.

Suositus 9: Suomi hyödyntää koulutus- ja tiedediplomatiaa pyrkiessään kokoaan suuremmaksi toimijaksi kansainvälisessä yhteisössä.

Suositus 10: Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset vahvistavat YK:n kestävä kehityksen tavoitteita edistävää opetusta, tutkimusta ja aktiivista yhteiskunnallista vuorovaikutusta.

Suositus 11: Nykyistä suurempi osa suomalaisesta kehitys yhteistyörahoituksesta suunnataan koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoimintaan sekä kapasiteetin vahvistamiseen kehittyvissä maissa.

Suositus 12: Luodaan pysyvä kansallinen globaalivastuulliseen toimintaan keskittyvä rahoitusohjelma, johon sisällytetään korkeakoulujen omia apurahajärjestelmiä täydentävä apurahaohjelma.

3.9 Yhteistyössä maailman parasta: Aidosti kansainvälinen korkeakoulu yhteisö

Kansainvälisten linjausten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää paitsi korkeaa laatua opetuksessa ja tutkimuksessa, myös aidosti kansainvälistä, työ- ja opiskelupaikkana houkuttelevaa korkeakoulu yhteisöä. Linjauksissa todetaan, että aidosti kansainvälinen korkeakoulu yhteisö on osallistava, monikielinen ja -kulttuurinen opiskelu- ja työyhteisö, joka ottaa kansainvälisen osaamisen kehittymisen järjestelmällisesti huomioon opintojen suunnittelussa kaikilla tasoilla. Kokonaisvaltainen kansainvälisyys on mahdollista vain hallinnonalat ylittävän yhteistyön kautta.

KV-foorumien toimintakaudella ymmärrys ja tilannekuva niin Suomeen tulemisen ja jäämisen, kotikansainvälistymisen, liikkuvuuden kuin kielten oppimisen osalta on lisääntynyt useiden selvitysten ansiosta. Selvityksistä ensin ilmestyneen, *Monikielisyys vahvuudeksi – Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta*²⁶ suosituksia on korkeakoulutuksen osalta sisällytetty jo KV-linjausten toimeenpano-ohjelmaan.

Korkealaatuinen monikielinen opetus sekä laadukkaat tutkimus- ja työskentelymahdollisuudet ovat peruslähtökohtana kansainvälisten osaajien houkuttelussa suomalaiseen korkeakoulutukseen ja tutkimusympäristöön. Lisäksi integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan tulee KV-foorumien mielestä vahvistaa myös korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön ja työelämäyhteyksien ulkopuolella. Kansainvälisten opiskelijoiden ja tutkijoiden määrän kasvattamisen ohella olennaista on keskittyä siihen, miten luodaan sellaiset olosuhteet, että yhä useampi Suomeen tulevista ulkomaisista osaajista haluaa ja saa mahdollisuuden työllistyä Suomessa. Mikäli kansainvälisten osaajien integraatiosta ja pitovoimasta ei huolehdi, osaajien määrän kasvattaminen ei ole tarkoituksenmukaista. KV-foorumi muistuttaa, että myös Suomeen saapuvat vaihto-opiskelijat ovat valmistuttuaan potentiaalisia

²⁶ Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017

Suomen elinkeinoelämän yhteistyökumppaneita ja mahdollisesti tulevia maahanmuuttajia ja osaajia työmarkkinoillemme.

Kansainvälisten osaajien osallistamisen lisäksi aidosti kansainvälinen korkeakoulu yhteisö tukee myös opiskelijoiden ja henkilökunnan kansainvälisyysosaamista. Korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön kansainvälisyysosaamista voi kartuttaa sekä kotikansainvälistymisen että liikkuvuuden keinoin. Liikkuvuus voi olla fyysistä tai virtuaalista ja sen kesto vaihdella. Näiden osalta suomalaisissa korkeakouluissa on vielä tehtävää; tuore selvitys kotikansainvälistymisen tilanteesta Suomessa²⁷ tuo esiin, että kotikansainvälistymisen tasoa tulisi merkittävästi vahvistaa nykyisestä. Kotikansainvälistyminen ja ulkomaisten opiskelijoiden integraatio vahvistavat toinen toisiaan korkeakoulu yhteisön sisällä. Lisäksi korkeakouluopiskelijoiden ulkomaan yli 3 kuukauden mittaisten liikkuvuusjaksojen määrä Suomesta ulkomaille on laskenut vuodesta 2017 lähtien²⁸. Mahdollisuuksia kotikansainvälistymiseen tulee siis edelleen lisätä ja edellytyksiä opiskelijoiden kansainväliseen liikkuvuuteen vahvistaa.

Hyvät työelämäyhteydet ovat ensiarvoisen tärkeitä kansainvälisille opiskelijoille Suomeen integroitumisen edistämiseksi. Tämä edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjänteistä yhteistyötä työelämän kanssa jo tutkinto-ohjelmia suunniteltaessa ja erityisesti opintojen aikana. Korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja kaupungit tulisi saada vahvemmin mukaan Talent Boost -ohjelman toteutukseen sekä pohtimaan yhdessä, miten luodaan myös ulkomaisia osaajia ja heidän perheitään palvelevien ”tieto- ja palveluekosysteemien” synnyttämistä eri alueille.

Suositus 13: Kansainvälisyys ja sen kehittäminen on jatkossakin mukana OKM:n ja korkeakoulujen sekä muiden OKM:n hallinnonalan toimijoiden välisessä ohjauksessa sekä muiden ministeriöiden tutkimuslaitosten ohjauksessa.

Suositus 14: Jokaisella korkeakouluopiskelijalla on opinnoissaan osioita, jotka luovat kansainvälisyysosaamista.

Suositus 15: Sisällytetään kotimaisten kielten tarvelähtöistä opetusta kansainvälisiin koulutusohjelmiin ja luodaan kansainväliselle henkilöstölle ja tutkijoille mahdollisuudet kotimaisten kielten opiskeluun.

Suositus 16: Kansainväliset tutkinto-opiskelijat suorittavat opintoihinsa kuuluvan harjoittelun pääsääntöisesti Suomessa ja kaikkien kansainvälisten opiskelijoiden työelämäyhteyksiä Suomessa edistetään.

²⁷ Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019:21

²⁸ Vipunen d

4 Kansainvälisyyden tavoitetaso vuodelle 2025 ja sitä tukevat indikaattorit

Kansainvälisyyttä on seurattu osana korkeakoulujen ohjausprosessia jo 1990-luvulta lähtien. Myös korkeakoulujen rahoitusmalleissa kansainvälisyyden eri muotoja on otettu huomioon ensin yksittäisinä mittareina ja sittemmin osana korkeakoulujen strategiarahoitusta. Kansainvälisyyden näkyminen ohjausmekanismeissa on vuosien mittaan vaihdellut. Vuodesta 2021 alkaen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmalleissa kansainvälisyys näkyy otsikkotasolla osana strategiarahoitusta.

Kansainvälisesti verrattuna Suomella on erinomainen tietopohja korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden tilasta. Olemassa oleva tietopohja kattaa hyvin suomalaisten korkeakoulujen vieraskieliset hakukohteet, vieraskieliset hakijat, ulkomaalaiset opiskelijat, tutkinnon suorittaneet, vaihto-opiskelun, Suomessa tutkinnon tehneiden pääasiallisen toiminnan tutkinnon suorittamisen jälkeen, korkeakoulujen ulkomaalaisen henkilöstön, kansainväliset tutkijavierailut sekä korkeakoulujen kansainväliset rekrytoinnit. Näiden lisäksi tunnustetaan julkaisujen kansainvälisyys ja kansainväliset yhteisjulkaisut sekä kansainvälinen tutkimusrahoitus.

On myös paljon alueita, joita nykyinen tietopohja ei kata. Näitä ovat mm. ulkomaisten korkeakoulutettujen maahanmuutto, kansallisten kielten opetus/integroiva opetus ulkomalaisille, ulkomaalaisten osaajien taustatutkinnot, ulkomaalaisten opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen saapumisen mahdollistaneet ulkomaiset apurahat, suomalaiset ulkomailla opiskelevat sekä koulutuksesta saatu laadullinen palaute.

KV-foorumin tehtävänä on ollut asettaa tavoitetaso suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälisyydelle vuonna 2025. Tehtävänantoon sisältyi lisäksi määritellä indikaattorit, joiden avulla mitataan tavoitteen saavuttamista. KV-foorumi kiinnitti erityistä huomiota siihen, ettei mittaamisesta aiheutuisi lisätyötä korkeakouluille, joten indikaattoreiden tulisi perustua jo olemassa olevaan tiedonkeruuseen.

Lähtökohtana indikaattoreille on korkeakoulukohtainen tavoitetason määrittely. Tämän tavoitetason seuranta tapahtuu OKM:n ja korkeakoulujen tulosneuvotteluissa. Kunkin korkeakoulun ja hallinnonalan muiden toimijoiden tulisi laatia strategiansa mukaiset selkeät, laadulliset ja mitattavat kansainvälisen toiminnan tavoitteet ja tavoitteita tukevat toimenpiteet. KV-foorumi esittää, että korkeakoulujen rahoitusmallissa kansainvälisyys sisällytetään eksplisiittisesti osaksi strategiarahoitusta, jotta varmistetaan että kansainvälisyys saa sen tarvitseman painoarvon korkeakoulujen toiminnassa. Lisäksi KV-foorumi esittää, että kansainvälisten, lukuvuosimaksullisten tutkinto-opiskelijoiden ja tilauskoulutusopiskelijoiden (1–2 sykli) tutkintojen määrästä linjataan koulutus- ja tutkimuspoliittisessa selonteossa.

Kv-foorumi esittää seuraavia korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistymisen tavoitteita, jotka tulisi saavuttaa vuoteen 2025 mennessä:

Kansainväliset korkeakouluopiskelijat

- Tutkinnon suorittaneiden kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden työllisyys Suomessa vastaa suhteellisesti suomalaisten valmistuneiden työllisyyttä²⁹

Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kansainvälinen henkilöstö

- Ulkomaisen opetus- ja tutkimushenkilökunnan osuus yliopistoissa tutkijanuravaiheissa III–IV on vähintään 15 %.
- Ulkomaisen TKI-henkilöstön osuus ammattikorkeakouluissa on vähintään 10 %.

Kansainvälisyysosaaminen

- Kansainvälisyysosaaminen on sisäänrakennettu kaikkiin tutkintoihin, joko ulkomaanjakson tai kotikansainvälistymisen kautta.
- Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten henkilöstön kansainvälisyysosaamisen ulottuvuudet on identifioitu ja niitä kehitetään systemaattisesti.

²⁹ Vipunen f, vuonna 2017 ammattikorkeakouluissa kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden työllistyneiden osuus 50 %, yliopistoissa vastaava luku on 42 %

Globaali vastuu ja kestävä kehitys

- Globaalin vastuun ja kestävä kehityksen tavoitteet on määritelty kaikkien korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen muiden toimijoiden strategioissa. Tavoitteille on määritelty kunkin toimijan profiliin sopivia toimenpiteitä ja kumppanuuksia.

Tavoitetta mittaavat korkeakoulu- ja tutkimuslaitoskohtaiset indikaattorit:

Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden työllistyminen ja kansainvälinen henkilökunta

- Korkeakoulun tavoitteen mukainen kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymisaste Suomessa vuosi valmistumisen jälkeen.
- Korkeakoulun tavoitteen mukainen määrä kansainvälistä henkilökuntaa.

Kansainvälisyysosaaminen

- Korkeakoulun opetussuunnitelmiin on kirjattu kansainvälisyyteen liittyvät osaamistavoitteet ja kuvattu kansainvälisyyskompetenssit.
- Jokaiseen tutkintoon on mahdollistettu ulkomaanjakso ja/tai koti-kansainvälistymisen tavoitteet ja toimintamuodot.
- Henkilöstön kansainvälisyysosaaminen on sisällytetty osaksi kehityskeskusteluja.

Globaali vastuu ja kestävä kehitys

- Globaalin vastuun ja kestävä kehityksen tavoitteet on määritelty korkeakoulun/ tutkimuslaitoksen strategiassa ja tavoitteiden saavuttamiselle on laadittu toimenpideohjelma.
- Yliopistot ja tutkimuslaitokset asettavat tavoitteet ODA-maiden kanssa tehtävien yhteisjulkaisujen määrälle ja tutkimukseen perustuvan kapasiteetin vahvistamisyhteistyön laajuudelle.
- Ammattikorkeakoulut asettavat tavoitteet ODA-maiden kanssa tehtävän innovaatiotoiminnan määrälle.

5 KV-foorumin jatko

KV-foorumi katsoo, että yhteiselle keskustelulle kansainvälisyyden edistämiseksi koulutuksessa ja tutkimuksessa löytyy selkeä tilaus myös KV-foorumin ensimmäisen kaksivuotisen toimintakauden päätyttyä. Seuraavassa KV-foorumin vaiheessa dialogia ympäröivän yhteiskunnan kanssa tulee lisätä erityisesti työelämän, kaupunkien ja Suomessa toimivien KV-toimijoiden kanssa sekä osallistaa myös kansallisesti eri toimijoita nykyistä laajemmin vahvistaen yhteyksiä Talent Boost -ohjelmaan ja muihin kansallisiin linjauksiin (Visio2030, TKI-tiekartta). On tärkeää, että kansainvälisyyden linjausten seuranta ja kehittäminen pysyvät agendalla pysyväisluonteisesti.

Suositus 17: KV-foorumin työ KV-linjausten seurannan ja kehittämisen varmistamiseksi jatkuu kansainvälisyyden edistämistä linjaavien kansallisten ja kansainvälisten asiakirjojen, raporttien ja suositusten toteutumisen seurantana ja toimintatapojen kehittämisenä digitaalisen alustan ja tilaisuuksien kokonaisuutena.

6 Lopuksi

KV-foorumi on ollut varsin monitahoinen kokonaisuus, jonka työskentelyä on leimannut kansainvälisen toiminnan ja kulttuurisen monimuotoisuuden myönteisyys ja samanmielisyys. Samaan aikaan monet eri hallinnonalojen työryhmät ovat pohtineet samoja asioita ja toimikauden aikanakin perustettiin uusia työryhmiä osittain samoille alueille. Aikaisempien työryhmien toimenpide-ehdotuksia löytyy runsaasti ja vain pieni osa niistä on toteutunut. KV-foorumi pitää ensiarvoisen tärkeänä, että toteutetaan sekä nyt että aikaisemmin esitettyjä hyviä toimenpide-ehdotuksia.

KV-foorumi uskoo vahvasti pienten askelten strategiaan ja pitää täysin mahdollisena ja realistisena kansainvälisyysvisionsa mukaista tavoitetta, minkä mukaisesti Suomi olisi kokoaan suurempi kansainvälinen toimija. Lienee kiistatonta, että kansainvälisyys tulee vahvasti liittymään Suomen tulevaisuuden tarinaan ja näin ollen koulutuksen ja tutkimuksen tulee liikkua kansainvälisyyden etujoukoissa. Päälle liimattu kansainvälisyys ei kuitenkaan toimi; aina palataan kysymykseen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laadusta. Riittävä resurssointi on kansainvälisen aseman parantamisen ensimmäinen askel. Pääministeri Marinin hallitusohjelma on tässä suhteessa positiivinen signaali.

Pohjimmiltaan kansainvälisyydessä ja kulttuurisessa monimuotoisuudessa on kysymys ajattelutavasta ja asenteista. Länsimaisena demokratiana Suomen tulee tehdä osaltaan kaikkensa, jotta kansainvälinen yhteistyö, kansainvälinen työnjako ja jaettu globaali vastuu ovat yhteiskunnassamme aidosti yhteisesti jaettuja arvoja.

Lähteet

- Beelen J. & Jones E. (2015) Redefining Internationalization at Home. In: Curaj A., Matei L., Pricopie R., Salmi J., Scott P. (eds) The European Higher Education Area. Springer, Cham
- Education at a Glance 2019. Saatavilla DOI: <https://doi.org/10.1787/f8d7880d-en>
- European Innovation Scoreboard (2017). https://www.rvo.nl/sites/default/files/2017/06/European_Innovation_Scoreboard_2017.pdf, haettu 23.10.2019
- European Innovation Scoreboard (2019). https://interactivetool.eu/EIS/EIS_2.html#, haettu 23.10.2019
- EY, EY's Attractiveness Survey Europe June 2019. https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_gl/topics/attractiveness/ey-europe-attractiveness-survey-june-2019.pdf, haettu 23.10.2019
- Findikaattori, Tutkimus- ja kehittämistoiminta 24.10.2019, haettu 9.1.2020, <https://findikaattori.fi/fi/90>
- Findikaattori, Yritystoiminnan kansainvälistyminen 19.12.2019, haettu 9.1.2020. <https://findikaattori.fi/fi/102>
- IBM Institute of Business Value, Global Location Trends: 2018 Annual Report. <https://www.ibm.com/downloads/cas/ND0GVZBP>
- IMD World Digital Competitiveness Yearbook 2017 Results. <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-rankings/world-digital-competitiveness-rankings-2017/>, haettu 23.10.2019
- Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen Visio2030. Saatavissa: <https://minedu.fi/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-visio-2030>
- Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta (1368/2018). Saatavissa: <http://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181368>
- Laki yliopistolain muuttamisesta (1367/2018). Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181367>
- Lyytinen, Anu, Muhonen, Reetta, Koskinen, Outi & Eskola, Olli (2016): Ulkomaiset tutkijat ja julkaisuaktiivisuus. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:26. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-402-3>
- OECD, Education at a Glance 2019, OECD Indicators DOI: <https://doi.org/10.1787/f8d7880d-en>, <http://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/> haettu 23.10.2019, https://read.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2019_f8d7880d-en#page230 (kv-opiskelijat)
- OECD, Science, Technology and Industry Scoreboard 2017. The digital transformation. OECD, Paris. <https://doi.org/10.1787/20725345>
- Opetushallitus: Fakta Express 6A/2018: Mikä toi Suomeen, millaista opiskelu täällä on? <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/fakta-express-6a2018-mika-toi-suomeen-millaista-opiskelu-taalla>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2009, Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/77777/opm21.pdf>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. Monikielisyys vahvuudeksi, Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta. OKM 2017:51. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-535-8>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. Internationalisation at Home in Finnish Higher Education Institutions and Research Institutes 2019:21. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-647-8>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden maahantulo ja integroituminen sujuvaksi yhteistyöllä. OKM 2019:31 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-659-1>
- Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019 OSALLISTAVA JA OSAAVA SUOMI – Sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:31. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-808-3>
- Suomen Akatemia (2016): Tieteen tila 2016. Suomen Akatemia, Helsinki. https://www.aka.fi/globalassets/30tiedepoliittinen-toiminta/tieteentila/aka_tieteen_tila_yksi.pdf
- Suomen Akatemia (2018): Tieteen tila 2018. Suomen Akatemia, Helsinki. https://www.aka.fi/globalassets/42julkaisut/aka_tieteen_tila_2018_web.pdf
- Talent Boost Cookbook Finland. Työ- ja elinkeinoministeriö 2019
- Talent Boost -ohjelma. <https://tem.fi/talent-boost>
- Tutkimus- ja innovaationeuvoston Visio2030 tiekartta. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/documents/10184/4102579/TIN-visio-ja-tiekartta.pdf/980ac849-fd12-4027-bcc2-ee290e36016a/TIN-visio-ja-tiekartta.pdf.pdf>
- Yhteistyössä maailman parasta. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjaukset 2017–2025 (2017). Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-457-3>
- YK:n kestävä kehityksen tavoitteet. Saatavissa: <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>
- Vipunen a, korkeakoulujen ulkomaalaiset opiskelijat. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlvviewer.aspx?id=fi-fi/Raportit/Korkeakoulutuksen%20ulkomaalaiset%20opiskelijat-%20n%C3%A4k%C3%B6kulma%20vuosi.xlsb

- Vipunen b, ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden suorittamat tutkinnot. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ulkomaalaisten%20korkeakouluopiskelijoiden%20suorittamat%20tutkinnot%20-%20n%C3%A4k%C3%B6kulma%20vuosi.xlsb
- Vipunen c, korkeakoulujen uudet ulkomaalaiset opiskelijat. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Uudet%20ulkomaalaiset%20korkeakoulu%20opiskelijat-n%C3%A4k%C3%B6kulma%20vuosi.xlsb
- Vipunen d, tutkinto-opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus. https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Tutkinto-opiskelijoiden%20kansainv%C3%A4linen%20liikkuvuus%20-%20vuosi.xlsb
- Vipunen e, https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammattikorkeakoulusta%20valmistuneiden%20ty%C3%B6llistymisen%20-%20vuosi,%20p%C3%A4%C3%A4asiallinen%20toiminta.xlsb
- Vipunen f, https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Yliopistosta%20valmistuneiden%20ty%C3%B6llistymisen%20-%20vuosi.xlsb
- World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2018. Insight Report. Klaus Schwab Editor. <http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018.pdf>
- World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2019. Insight Report. Klaus Schwab Editor. http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

Muu materiaali:

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistymislinjauksia seuraavan ja kehittävän KV-foorumin seminaari 4.11.2019. Esitykset ja tilaisuuden taltiointi. <https://minedu.fi/tapahtumat/2019-11-04/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-kansainvalistymislinjauksia-seuraavan-ja-kehittavan-kv-foorumin-seminaari>

Liite 1. KV-foorumin kokoonpano

Puheenjohtaja

Haaga-Helia ammattikorkeakoulun rehtori, toimitusjohtaja Teemu Kokko, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Varapuheenjohtaja

31.12.2018 asti Tampereen yliopiston rehtori Liisa Laakso, 5.4.2019 alkaen Hanken Svenska handelshögskolanin rehtori Karen Spens, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto ry

Jäsenet

Johtaja Kirsi Ahola Työterveyslaitokselta, Tulanet -verkosto, varalla Pauli Forma 20.6.2019 saakka, jonka jälkeen varalla Tuomo Alasointi ja 22.8.2019 alkaen varalla toiminnanjohtaja Sanna Marttinen

Opetusneuvos Maija Airas, varalla vastaava asiantuntija Kenneth Lundin, Opetushallitus

Asiantuntija Fatim Diarra, varalla asiantuntija Niina Jurva, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL 10.10. saakka, jonka jälkeen Fatim Diarran tilalle asiantuntija Maria Nyroos ja varajäseneksi hallituksen jäsen Teemu Vasama. Vasaman tilalla 15.4.2019 alkaen asiantuntija Heidi Rättyä

Yksikön päällikkö Soile Haverinen Turun yliopistosta, yliopistojen tutkimuspalvelupäälliköiden verkosto FinnARMA

Vanhempi tutkija David Hoffman, Jyväskylän yliopisto

Opinto- ja kansainvälisten asioiden johtaja Janne Hokkanen Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta, varalla palveluvastaava Juhani Moisio Vaasan yliopistosta, yliopistojen kansainvälisten asioiden päälliköiden Aivorihi -verkosto 10.10.2018 saakka, jonka jälkeen Juhani Moisio tilalla kansainvälisten asioiden päällikkö Irinja Paakkanen, Turun yliopisto

Koulutusviennin suurlähettiläs Marianne Huusko, ulkoministeriö 1.6.2019 saakka, jonka jälkeen ulkoasiainneuvos Marjaana Sall

Turun ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden päällikkö Anu Härkönen, varalla Haaga-Helia ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden päällikkö Sirpa Holmström, Ammattikorkeakoulujen kansainvälisten asioiden päälliköiden verkosto PINNET

Tutkimuskoordinaattori Tino Johansson Helsingin yliopistosta, varalla Jyväskylän yliopiston projektipäällikkö Johanna Kivimäki, Finnish University Partnership for International Development UniPID, 15.4.2019 alkaen professori Elina Lehtomäki ja projektipäällikkö Anja Onali

Henkilöstöasiantuntija Kirsi Korhonen Helsingin yliopistosta, varalla henkilöstöasiantuntija Tanja Malo Helsingin yliopistosta, Finnish Academic Mobility Assistance FAMO -verkosto

Päällikkö Minna Koutaniemi, Helsingin yliopisto, Yliopistojen opintohallintopäälliköiden verkosto OHA-foorumi

Neuvotteleva virkamies Eeva-Liisa Kortekallio, työ- ja elinkeinoministeriö 8.4.2019 saakka, jonka jälkeen johtaja Sonja Hämäläinen, johtava asiantuntija Laura Lindeman ja erityisasiantuntija Tiina Hanhike

Vanhempi tutkija Maria Lima Toivanen, VTT

Ylijohtaja, tutkimus Riitta Maijala, varalla pääjohtaja Heikki Mannila, Suomen Akatemia

Professori emerita Anna Mauranen, varalla professori Minna Martikainen, Hanken Svenska handelshögskolan, Suomen Tiedeakatemia -yhteistyöneuvosto

Toiminnanjohtaja Terhi Mölsä, varalla vastaava ohjelmapäällikkö Karoliina Kokko, Fulbright Suomi -säätiö

Opinto- ja kansainvälisten asioiden johtaja Allan Perttunen, Oulun ammattikorkeakoulu, varalla opiskelijapalvelupäällikkö Leena Kurki-Pölonen XAMK, Ammattikorkeakoulujen opintohallintopäälliköiden verkosto

Vararehtori Niklas Sandler, Åbo Akademi, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto ry

Yksikön johtaja Eero Silvennoinen, varalla johtaja Teija Lahti-Nuuttila, Business Finland

Koulutuspoliittinen asiantuntija Anniina Sippola, varalla kansainvälisten asioiden koordinaattori Jenni Röynä, Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK

Professori Adam Smale, Vaasan yliopisto

Kansainvälisten asioiden päällikkö Liisa Timonen, Karelia, Ammattikorkeakoulujen TKI-verkosto

Ohjelmajohtaja Lauri Tuomi 1.4.2019 saakka, varalla vastaava asiantuntija Sofia Lähdeniemi, Opetushallitus

Ylijohtaja Tapio Kosunen, johtaja Erja Heikkinen ja johtaja opetusneuvos Birgitta Vuorinen ja kehittämisspäällikkö Jouni Kangasniemi, opetus- ja kulttuuriministeriö. Kangasniemen tilalle 15.4.2019 alkaen suunnittelija Kati Anttalainen.

Työvaliokunta

Puheenjohtaja rehtori Teemu Kokko ja varapuheenjohtaja rehtori Liisa Laakso, vuonna 2019 rehtori Karen Spens, sekä opinto- ja kansainvälisten asioiden johtaja Janne Hokkanen ja kansainvälisten asioiden päällikkö Irinja Paakkanen, kansainvälisten asioiden päällikkö Anu Härkönen ja kansainvälisten asioiden päällikkö Sirpa Holmström, vastaava asiantuntija Kenneth Lundin ja vastaava asiantuntija Sofia Lähdeniemi, kansainvälisten asioiden päällikkö Johanna Hakala sekä opetusneuvos Reijo Aholainen ja opetusneuvos Tiina Vihma-Purovaara.

Liite 2. Alaryhmien toiminta

Suomeen tuleminen ja jääminen, Kirsi Korhonen ja Maria Lima Toivanen

Alaryhmä käsitteli Suomen markkinointia opiskelu- ja työskentelymaana, maahantuloon liittyviä haasteita ja tämänhetkistä mediahuomiota sekä maahantuloon ja asettautumiseen liittyviä parhaita käytänteitä. Alaryhmä järjesti työpajan KV-foorumin tapaamisessa. Lisäksi alaryhmä tapasi kaksi kertaa, ja puheenjohtajat tapasivat kahdestaan useita kertoja kauden aikana.

Alaryhmän toimintaa vaikeuttivat epäselvyys toiminnan ja odotettujen tulosten osalta sekä jäsenten epätasainen aktiivisuus. Kiinnostuksen puutteesta aihetta kohtaan tuskin on kyse, sillä alaryhmän käsittelemä aihepiiri on erittäin tärkeä ja koskee kaikkia KV-foorumin jäseniä. Alaryhmä suosittelee, että aihepiiriin käsittely jatkuu myös seuraavalla KV-foorumin kaudella ja että KV-foorumin sekä sen alaryhmien toiminnan tarkoitusta ja odotettuja tuloksia täsmennetään entuudestaan.

Aidosti kansainvälinen korkeakoulu- ja tutkimusyhteisö, ml. Kielen ja kulttuurin merkitys, David Hoffman ja Anu Härkönen

Työryhmän alkuperäinen nimi oli 'aidosti kansainvälinen korkeakoulu'. Työ jaettiin vuonna 2019 kolmeen alatyöryhmään 'Integraatio, kieliosaaminen, kansainvälisyys osana korkeakoulutoimintaa'. Työryhmä järjesti vuosina 2018-2019 yhden koko KV-foorumin työpajan, yhden alatyöryhmätapaamisen ja osallistui useaan KV-foorumin työvaliokunnan kokoukseen.

Työryhmä näki työnsä tärkeimmäksi painopisteeksi ja kehityskohteeksi aiheet, jotka tällä hetkellä jäävät Suomessa usein korkeakoulutuksen kansainvälistymiseen liittyvän päätöksenteon, hallinnon ja käytännön työn ulkopuolelle. Yksityiskohtaisemmat tiedot työryhmän toiminnasta, teemoista ja tuotoksista löytyvät englanninkielisestä raportista (Hoffman & Härkönen 2019, saatavissa tekijöiltä).

Globaali vastuu, Maija Airas ja Irinja Paakkanen

Alaryhmä korosti aidosti globaalin lähestymistavan vahvistamista poikkileikkaavasti kansainvälistymisen edistämiseksi, kumppanuuksien ja yhteistyömuotojen diversiteetin laajentamista, globaalin kestävän kehityksen teemojen lisäämistä ja näkyväksi tekemistä hallinnossa, tutkimuksessa, opetuksessa ja YVV:ssä (ml. Agenda 2030) sekä Suomen roolin vahvistamista kansainvälisessä yhteisössä globaalien haasteiden ratkaisijana, liittyen erityisesti globaaliin oppimisen kriisiin ja kumppanimaiden kapasiteetin voimistamiseen.

Ryhmä järjesti kevään 2019 kansallisilla kansainvälisten asioiden kevätpäivillä avoimen session, jossa tarkasteltiin globaalin vastuun tavoitteita sekä näiden saavuttamista kuvaavia mittareita ja indikaattoreita. Keskustelun pohjalta tuotettiin alatyöryhmän ehdotukset koko KV-foorumin kansainvälistymisen tavoitetasoon samoin kuin teemaa koskevat indikaattori- ja mittariehdotukset. Tärkeänä teemana korostui rajat ylittävä koulutus- ja tutkimustarjonta ja siihen liittyvät eettiset näkökohdat - tarve laatia korkeakoulutoimijoille "eettisyyden check list/code of conduct", esimerkiksi tasa-arvo-, saavutettavuus- ja inklusionäkökulmien varmistamiseksi korkeakoulu/tutkimusyhteistyössä ja liiketoiminnassa.

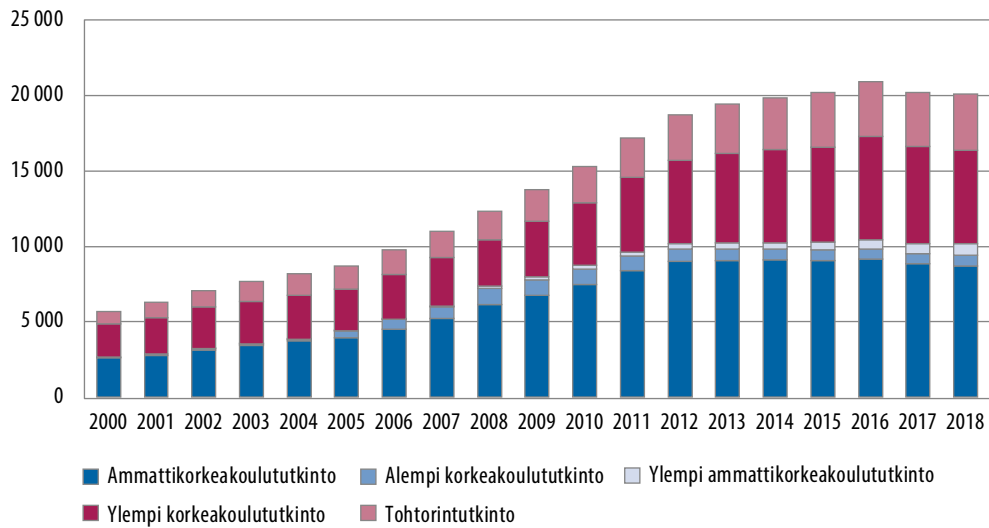
Kansainvälisen toiminnan vaikuttavuuden mittarit, Liisa Timonen ja Sirpa Holmström

Ns. indikaattoriryhmä pohti muiden ryhmien tuotosten jatkumona millaisien tavoitteet ja mittarit yhdistävän kehikon kansainvälisen toiminnan ympärille voisi rakentaa niin, että se samaan aikaan tukisi ja kannustaisi kansainvälisyyteen mutta myös mahdollistaisi organisaatiokohtaisten vahvuuksien ja erityispiirteiden esiin tuonnin. Indikaattoriryhmään osallistui asiantuntijoita opetushallituksesta ja eri korkeakouluista. Ryhmä kokoontui useita kertoja työstämään teemaa. Ryhmä esitteli ajatuksiaan myös korkeakoulujen kevätpäivillä 2019 ja kokosi kuulijoiden ehdotuksia indikaattorityön kehittämiseksi.

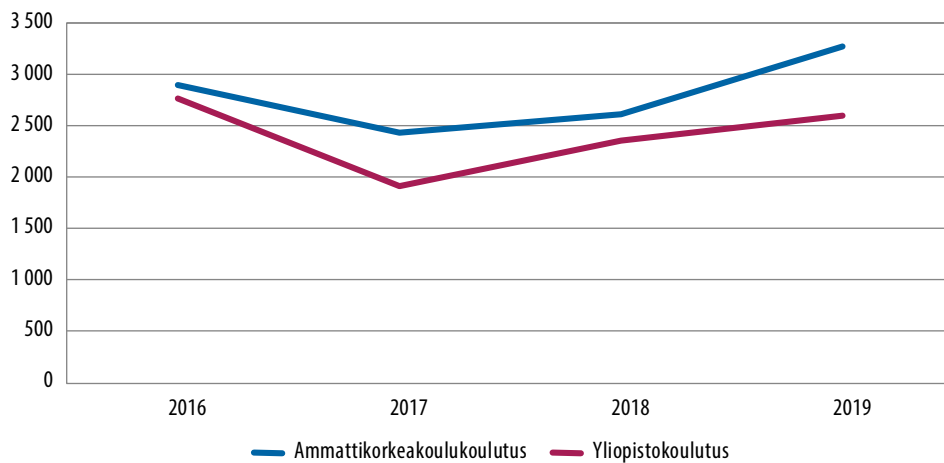
Indikaattoriryhmässä laadittiin konkreettinen KV-foorumin loppuraportissa huomioitu ehdotus korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden arvioinnille ja mittaamiselle.

Työskentelyvaiheessa mallia haettiin sekä käynnissä olevista kansallisista kehittämisprosesseista, että muista eurooppalaisista toimijoista. Indikaattoriehdotukset on laadittu niin, että muissa teemaryhmissä tuotetut ehdotukset keskeistä toiminnoista ja niille asetetuista tavoitteista ovat mukana, ja niin, että mitattavat asiat ovat konkreettisia ja keskeisiä toimenpiteitä, joita muutenkin seurataan.

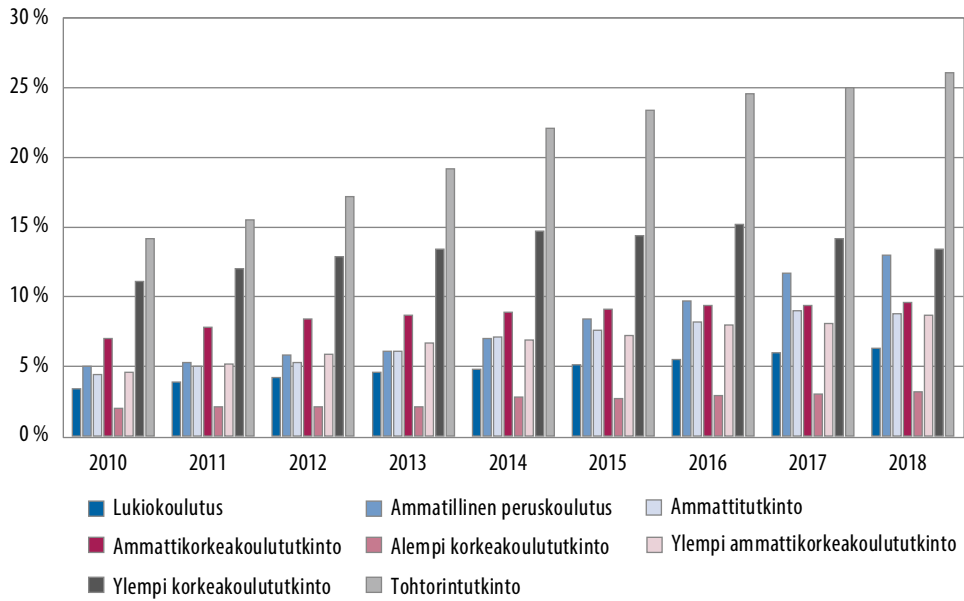
Liite 3. Tilastoja

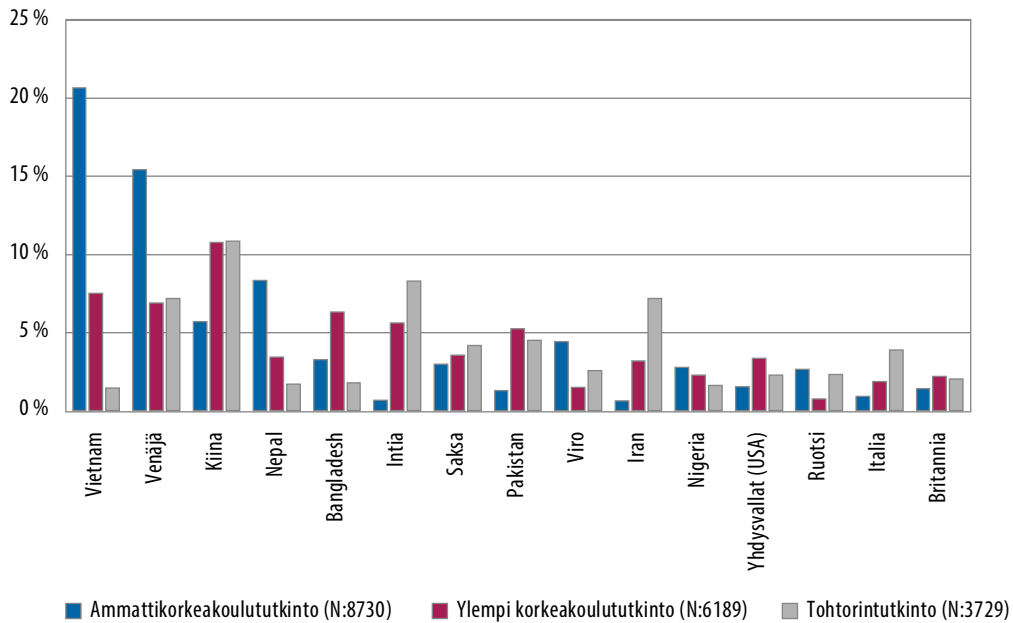
Kuvio 1. Korkeakoulujen ulkomaiset tutkinto-opiskelijat 2000–2018

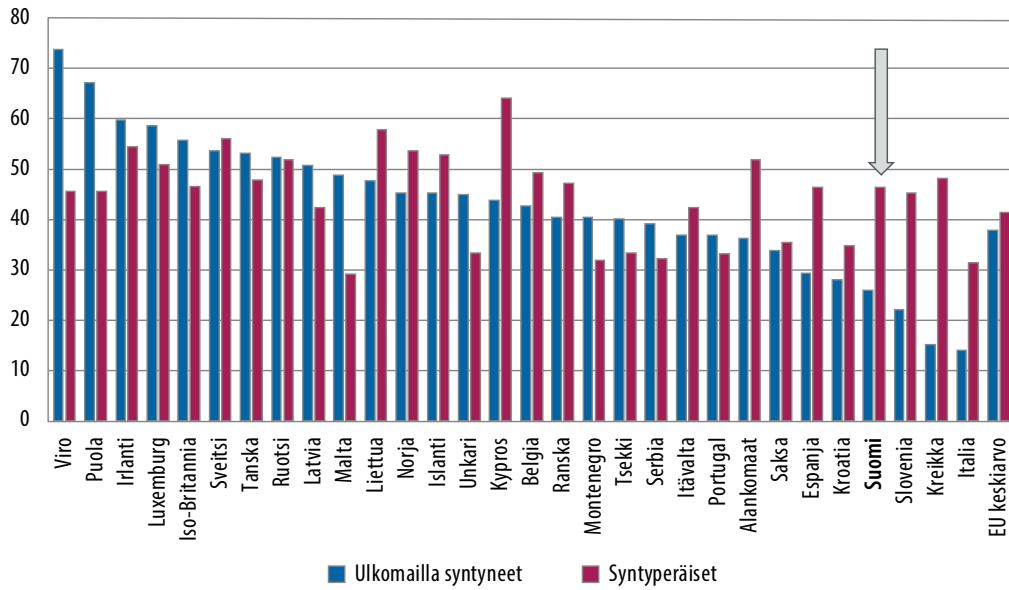
Kuvio 2. Ulkomaalaiset paikan vastaanottaneet 2016–2019 (I ja II sykli), ei suomalaista ylioppilastutkintoa

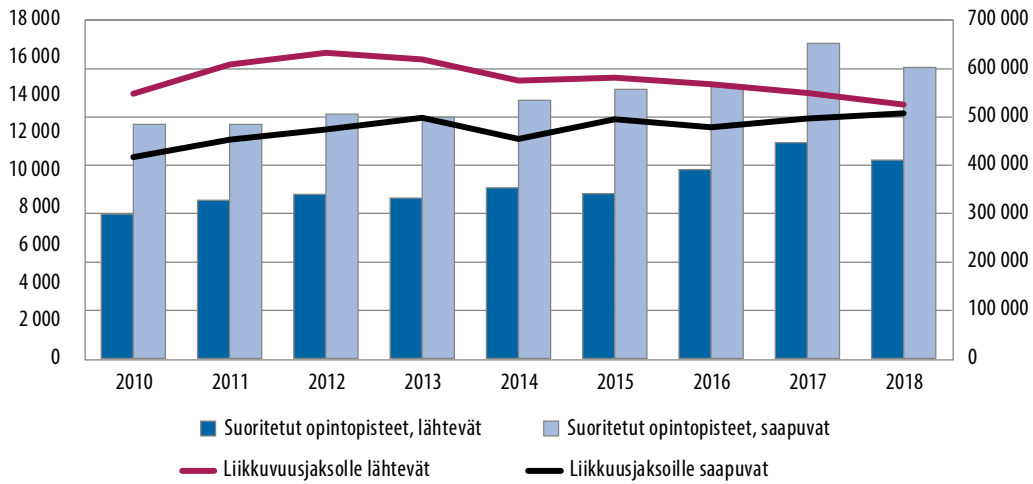
Kuvio 3. Vieraskielisten opiskelijoiden osuus kaikista tutkintoon johtavista opiskelijoista 2010–2018

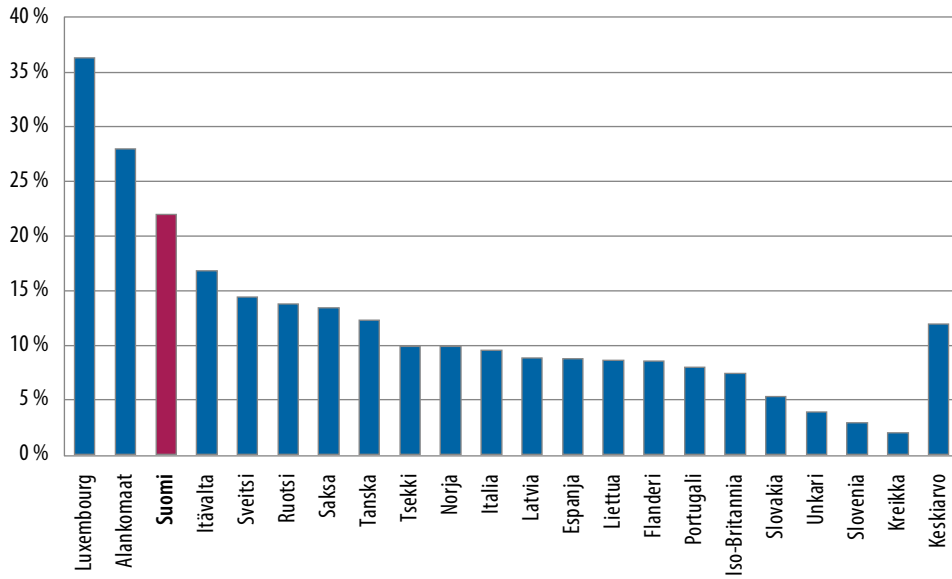
Kuvio 4. Ulkomaalaisten opiskelijoiden osuudet kansalaisuuksittain 2017

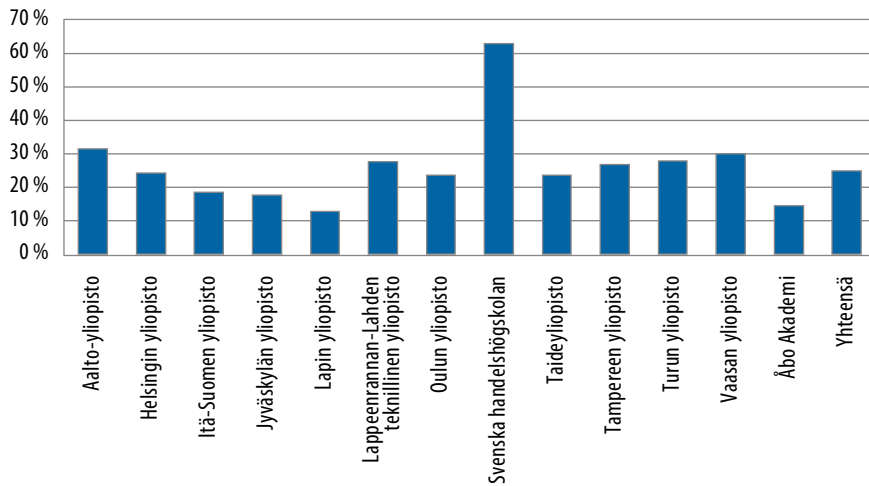
Kuvio 5. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet (%) 2017, ulkomailla syntyneet ja ko. maassa syntyneet

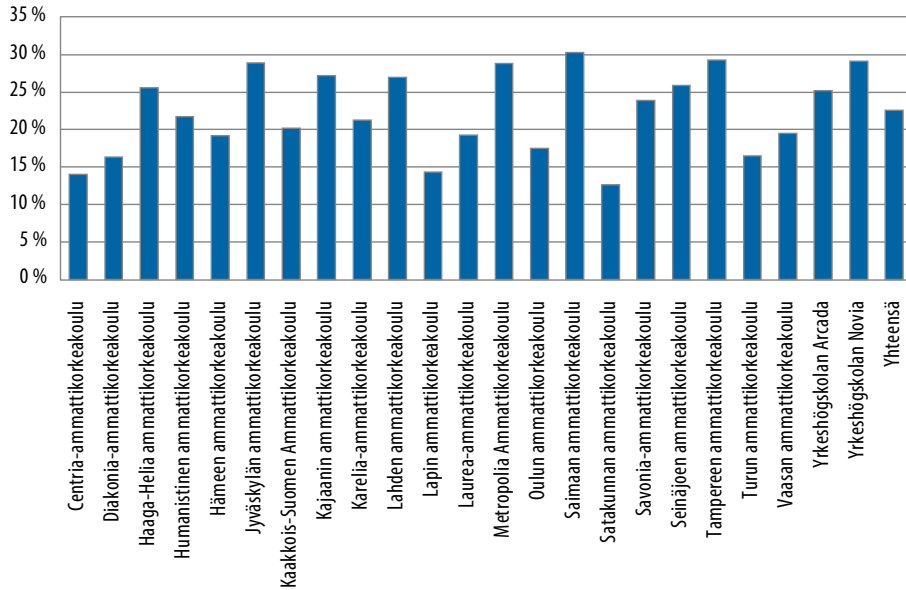
Kuvio 6. Korkeakouluopiskelijoiden liikkuvuusjaksot (lähtävä ja saapuva, pitkät ja lyhyet) sekä niiden aikana suoritetut opintopisteet (opiskelu ja harjoittelu) 2010–2018

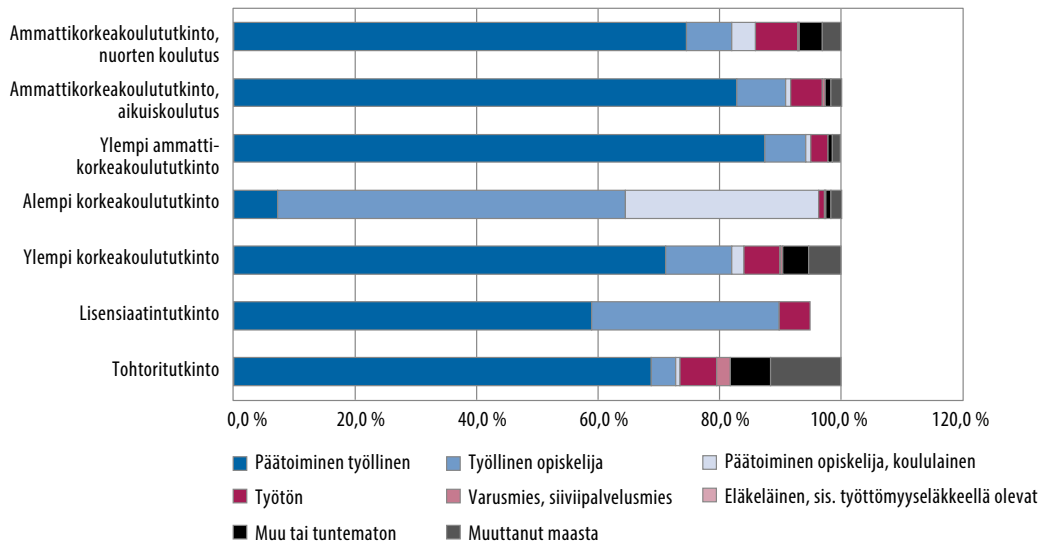
Kuvio 7. Tutkinnon suorittaneet, jotka ovat käyneet vaihdossa 2017

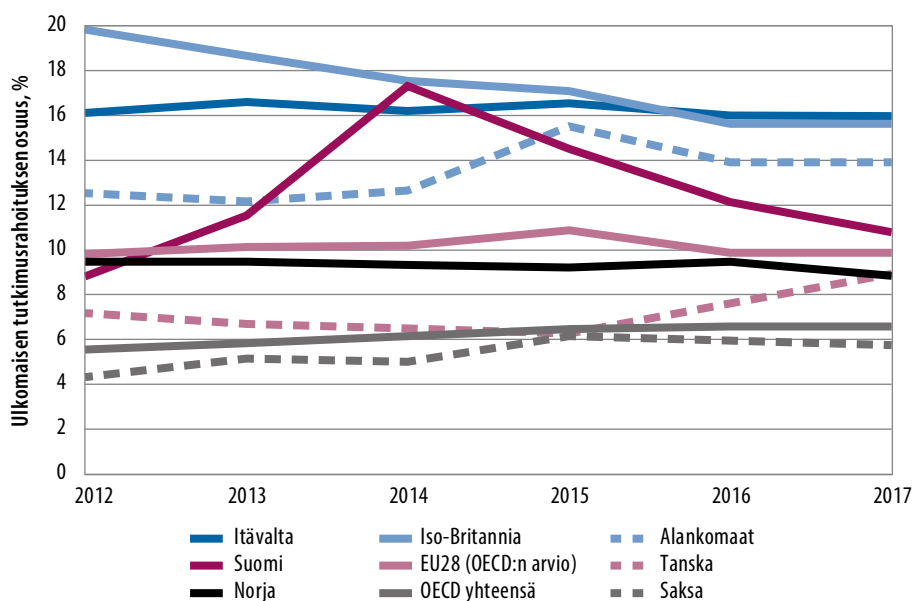
Kuvio 8. Vaihdossa olleiden osuus ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneista 2018

Kuvio 9. Vaihdoissa olleiden osuus ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista 2018

Kuvio 10. Suomessa tutkintonsa suorittaneiden ulkomaalaisten tilanne vuosi ja kolme vuotta työllistymisen jälkeen

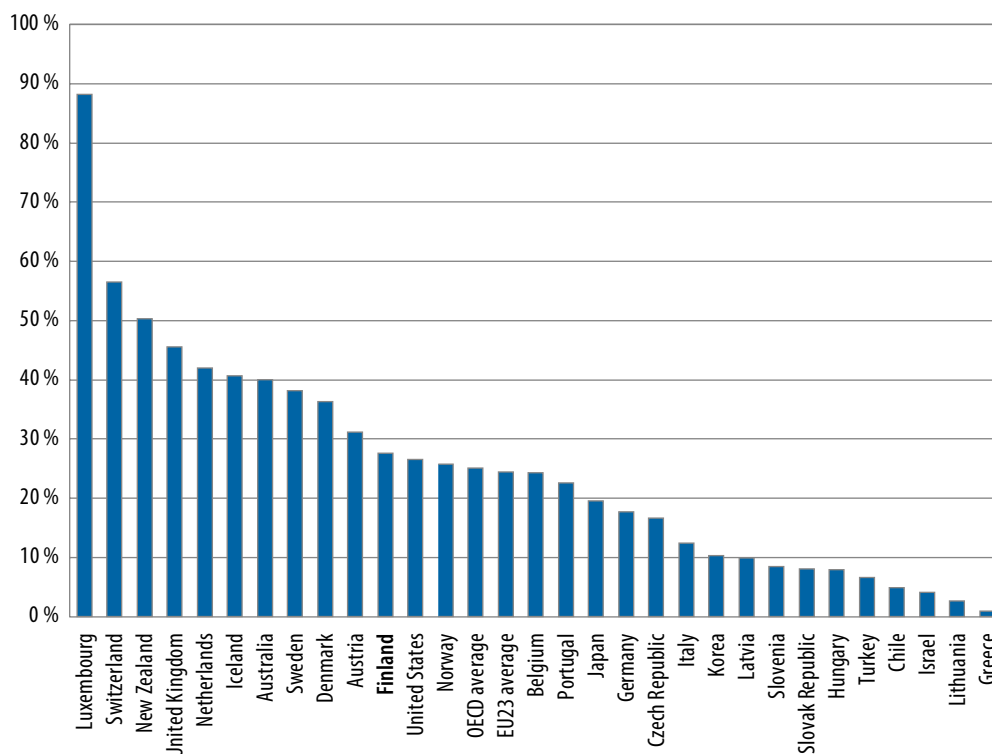

Kuvio 11. Ulkomaisen tutkimusrahoituksen osuus kaikesta tutkimusrahoituksesta Suomessa ja eräissä vertailumaissa 2012–2017

Taulukko 1. Ulkomainen tutkimusrahoitus Suomessa: yliopistot, ammattikorkeakoulut ja valtion tutkimuslaitokset 2012–2017

Sektori	Tutkimusrahoitus	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Yliopistot	Tutkimusrahoitus yhteensä, miljoonaa euroa	1 245	1 216	1 276	1 278	1 278	1 323
	Ulkomaisen tutkimusrahoituksen osuus, %	8	8	8	8	9	8
Ammattikorkeakoulut	Tutkimusrahoitus yhteensä, miljoonaa euroa	166	167	149	136	142	116
	Ulkomaisen tutkimusrahoituksen osuus, %	23	22	23	14	21	35
Valtion tutkimuslaitokset	Tutkimusrahoitus yhteensä, miljoonaa euroa	537	517	488	427	414	422
	Ulkomaisen tutkimusrahoituksen osuus, %	13	15	15	18	20	20

Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen, Korkeakoulutus ja t&k-toiminta, Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Kuvio 12. Ulkomaiden kansalaisten osuus kaikista tohtorintutkinnon suorittaneista Suomessa ja eräissä vertailumaissa vuonna 2017

Lähde: OECD Education at a Glance, 2.9.2019

Taulukko 2. Yliopistojen ulkomaalaisen opetus- ja tutkimushenkilöstön henkilötyövuodet sekä osuus kaikista henkilötyövuosista yliopistoittain ja uraportaittain vuosina 2012 ja 2017

Yliopisto	2012	2017	2012	2017	2012	2017	2012	2017
Tampereen teknillinen yliopisto	155	192	17 %	26 %	28	26	12 %	13 %
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	82	138	24 %	39 %	13	10	8 %	6 %
Aalto-yliopisto	465	647	27 %	46 %	89	127	12 %	19 %
Hanken Svenska handelshögskolan	13	21	25 %	31 %	8	13	13 %	20 %
Oulun yliopisto	200	338	19 %	32 %	47	52	9 %	11 %
Åbo Akademi	127	94	26 %	25 %	31	21	15 %	11 %
Vaasan yliopisto	33	48	22 %	34 %	9	8	9 %	8 %
Jyväskylän yliopisto	126	192	14 %	22 %	47	51	9 %	9 %
Helsingin yliopisto	592	719	25 %	34 %	182	220	11 %	13 %
Itä-Suomen yliopisto	156	201	20 %	27 %	30	50	5 %	7 %
Turun yliopisto	172	212	17 %	19 %	48	54	8 %	8 %
Tampereen yliopisto	73	84	14 %	16 %	28	35	6 %	7 %
Lapin yliopisto	12	19	6 %	9 %	2	5	2 %	6 %
Taideyliopisto	2	8	6 %	19 %	4	21	2 %	10 %
Kaikki yliopistot yhteensä	2 207	2 913	21 %	30 %	569	692	9 %	11 %

Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen, Yliopistokoulutus, Henkilöstö

Taulukko 3. Ammattikorkeakoulujen ulkomaalaisen opetus- ja tki-henkilöstön osuus 2012 ja 2017

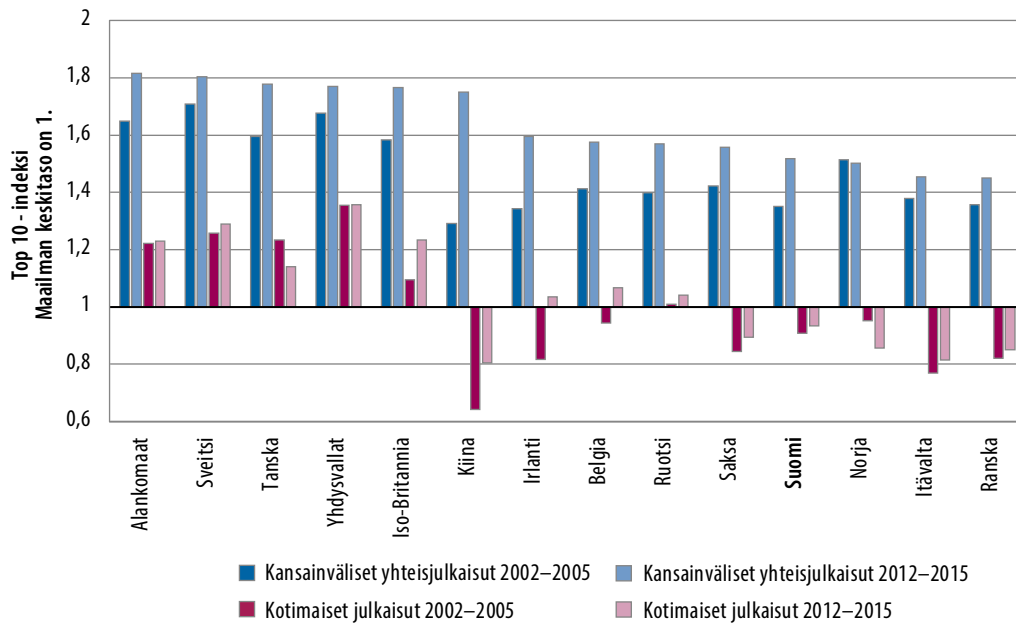
	2012	2017
Opetushenkilöstö yhteensä, htv	5 975	4 978
Ulkomaalaisten osuus, %	1,4	1,5
TKI-toiminnan henkilöstö yhteensä, htv	1 221	1 070
Ulkomaalaisten osuus, %	1,8	2,3
Opetus- ja tki-henkilöstö yhteensä, htv	7 195	6 048
Ulkomaalaisten osuus, %	1,5	1,6

Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen, Ammattikorkeakoulutus, Henkilöstö

Taulukko 4. Suomen ja verrokkimaiden kansainvälisten yhteisjulkaisujen ja kotimaisten julkaisujen osuudet vuosina 2002–2005 ja 2012–2015

Maa	2002–2005			2012–2015		
	Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus, %	Kotimaisten julkaisujen osuus, %	Kaikki julkaisut (ositettu)	Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus, %	Kotimaisten julkaisujen osuus, %	Kaikki julkaisut (ositettu)
Sveitsi	33	67	46 489	43	57	76 006
Belgia	29	71	37 711	38	62	59 993
Itävalta	27	73	27 013	37	63	42 541
Ruotsi	26	74	51 236	35	65	73 337
Tanska	28	72	26 068	35	65	47 324
Norja	27	73	17 873	34	66	36 313
Alankomaat	24	76	72 290	34	66	112 151
Irlanti	25	75	12 070	33	67	24 273
Suomi	22	78	26 745	32	68	38 019
Iso-Britannia	20	80	267 606	31	69	351 223
Ranska	23	77	173 724	30	70	237 506
Saksa	22	78	245 516	28	72	346 824
Yhdysvallat	12	88	1 127 372	18	82	1 463 187
Kiina	11	89	214 447	10	90	1 167 300

Lähde: Clarivate Analyticsin Web of Science -pohjainen aineisto, bibliometrinen laskenta CSC Oy, 2018.

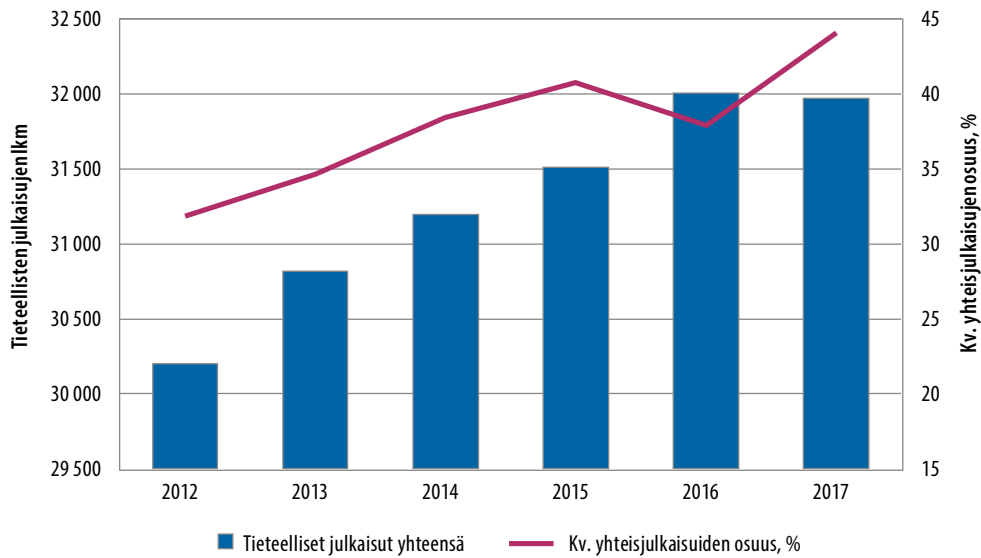
Kuvio 13. Suomen ja verokkimaiden julkaisujen tieteellinen vaikuttavuus julkaisuyhteistyön mukaan vuosina 2002–2005 ja 2012–2015. Maat on järjestetty vuosien 2012–2015 kansainvälisten yhteisjulkaisujen top 10 -indeksin mukaan.

Lähde: Clarivate Analyticsin Web of Science -pohjainen aineisto, bibliometrinen laskenta CSC Oy, 2018.

Taulukko 5. Suomen kahdenvälisen julkaisuyhteistyön 10 yleisintä yhteistyömaata, julkaisumäärät ja tieteellinen vaikuttavuus vuosina 2002–2005 ja 2012–2015

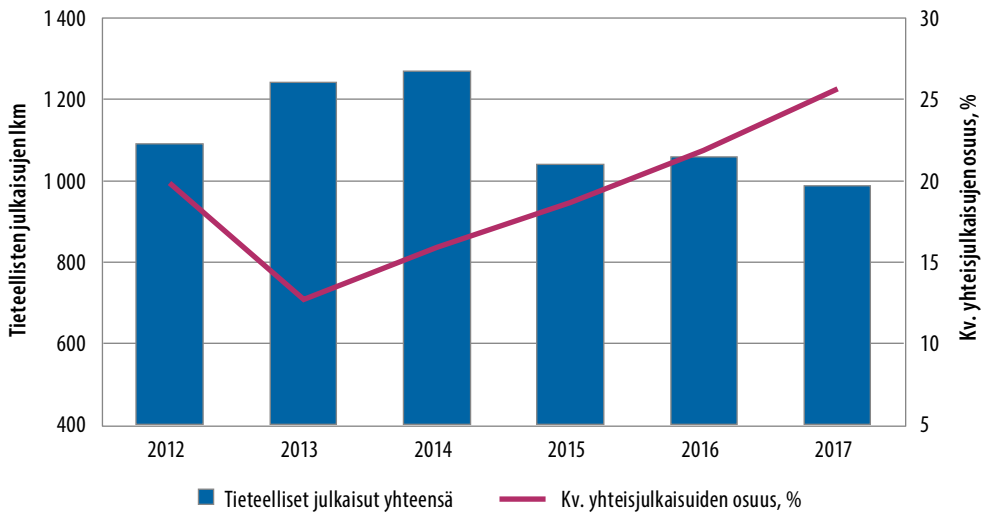
Maa	2002–2005				2012–2015				
	Maan yhteisjulkaisut Suomen kanssa (ositettu)	Yhteisjulkaisujen top 10 -indeksi	Maan kaikki julkaisut (ositettu)	Maan kaikkien julkaisujen top 10 -indeksi	Maa	Maan yhteisjulkaisut Suomen kanssa (ositettu)	Yhteisjulkaisujen top 10 -indeksi	Maan kaikki julkaisut (ositettu)	Maan kaikkien julkaisujen top 10 -indeksi
Yhdysvallat	925	1,59	1 127 372	1,39	Yhdysvallat	1 239	1,85	1 463 187	1,43
Ruotsi	556	1,13	51 236	1,11	Ruotsi	894	1,22	73 337	1,23
Iso-Britannia	461	1,56	267 606	1,19	Iso-Britannia	671	1,60	351 223	1,40
Saksa	388	1,31	245 516	0,97	Saksa	618	1,41	346 824	1,08
Venäjä	260	0,41	89 179	0,21	Kiina	449	1,34	1 167 300	0,90
Alankomaat	157	1,69	72 290	1,33	Venäjä	425	0,61	123 143	0,24
Kanada	140	1,42	137 161	1,15	Italia	284	1,35	228 244	0,96
Ranska	133	1,15	173 724	0,94	Espanja	272	1,29	192 086	0,96
Italia	131	1,13	137 405	0,82	Ranska	267	1,43	237 506	1,03
Japani	118	1,25	298 026	0,65	Alankomaat	263	1,91	112 151	1,43
Yhteensä	3 272	1,33	2 625 584	1,13	Yhteensä	5 384	1,45	4 295 000	1,15

Lähde: Clarivate Analyticsin Web of Science -pohjainen aineisto, bibliometrinen laskenta CSC Oy, 2018.

Kuvio 14. Kansainvälinen yhteisjulkaiseminen yliopistoissa 2012–2017

Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen, Korkeakoulutus ja t&k-toiminta, Julkaisut Tieteelliset julkaisut: OKM:n julkaisutyypiluokituksen luokat A, B ja C.

Kuvio 15. Kansainvälinen yhteisjulkaiseminen ammattikorkeakouluissa 2012–2017

Lähde: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen, Korkeakoulutus ja t&k-toiminta, Julkaisut Tieteelliset julkaisut: OKM:n julkaisutyypiluokituksen luokat A, B ja C.

Liite 4. KV-foorumin hyödyntämä taustamateriaali

Lainsäädäntöä

- Laki ammattikorkeakoululain muuttamisesta (1368/2018).
Saatavissa: <http://finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181368>
- Laki yliopistolain muuttamisesta (1367/2018). Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181367>
- Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella (719/2018).
Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180719>
- Ulkomaalaislaki (301/2004). Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>
- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 21/2018). Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180021>.

Linjauksia

- Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelma 6.6.2019 OSALLISTAVA JA OSAAVA SUOMI – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:23.
Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-756-7>
- Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019 OSALLISTAVA JA OSAAVA SUOMI – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:31.
Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-808-3>
- Kansallisten tutkimusinfrastruktuurien strategia 2020–2030. Luovuutta, uudistumista ja osaamista kestäväällä pohjalla. PunaMusta Oy. Suomen Akatemia, 2020.
<https://www.aka.fi/fi/tiedepoliittinen-toiminta/tutkimusinfrastruktuurit/>
- Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen Visio2030.
Saatavissa: <https://minedu.fi/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-visio-2030>
- Tutkimus- ja innovaationeuvoston Visio2030 tiekartta.
Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/documents/10184/4102579/TIN-visio-ja-tiekartta.pdf/980ac849-fd12-4027-bcc2-ee290e36016a/TIN-visio-ja-tiekartta.pdf.pdf>
- Talent Boost -ohjelma. Saatavissa: <https://tem.fi/talent-boost>
- Yhteistyössä maailman parasta. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjaukset 2017–2025 (2017). Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-457-3>
- YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma. Agenda 2030.
Saatavilla <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030> ja <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

Raportteja ja selvityksiä

- Airas, Maija, Delahunty, David, Laitinen, Markus, Shemsedini, Getuar, Stenberg, Heidi, Saari Lammi, Mafi, Sarparanta, Tuomas, Vuori, Hilla & Väättäinen, Hanna. Taustalla on väliä. Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla. Arviointiraportti. KARVI 22:2019. https://karvi.fi/app/uploads/2019/11/KARVI_2219.pdf
- Appelt, Silvia, van Beuzekom, Brigitte, Galindo-Rueda, Fernando & de Pinho, Roberto (2015): Which factors influence the international mobility of research scientists? OECD Science, Technology and Industry Working Papers 2015/02. OECD, Paris. <https://dx.doi.org/10.1787/5js1tmrr2233-en>
- Auriol, Laudeline, Misu, Max & Freeman, Rebecca Ann (2013): Careers of Doctorate Holders: Analysis of Labour Market and Mobility Indicators. OECD Science, Technology and Industry Working Papers 2013/04. OECD, Paris. <https://dx.doi.org/10.1787/5k43nxgs289w-en>
- Beelen J. & Jones E. (2015) Redefining Internationalization at Home. In: Curaj A., Matei L., Pricopie R., Salmi J., Scott P. (eds) The European Higher Education Area. Springer, Cham.
- Education at a Glance 2018. OECD Indicators.
Saatavissa: <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>

- Education at a Glance 2019. OECD Indicators.
 Saatavissa: https://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2019_f8d7880d-en
- Flink, Tim and Schreiterer, Ulrich. Science diplomacy at the intersection of S&T policies and foreign affairs: toward a typology of national approaches. *Science and Public Policy*, 37(9), November 2010, pages 665–677. Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/254440761_Science_diplomacy_at_the_intersection_of_ST_policies_and_foreign_affairs_Toward_a_typology_of_national_approaches
- Dijkstra, Lewis, Garcilazo, Enrique and McCann, Philip: The Economic Performance of European Cities and City Regions: Myths and Realities. *European Planning Studies Volume 21, 2013 - Issue 3: The New Urban World* <https://doi.org/10.1080/09654313.2012.716245>
- The Global Competitiveness Report 2019. Insight Report. World Economic Forum. 2019. Saatavissa. http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf
- Niemi, Hannele, Reinikka, Ritva, Tulivuori, Jukka. Stepping Up Finland's Global Role in Education. Ulkoministeriö 2018. Saatavissa: https://um.fi/documents/35732/0/UM_case_education_loppuraportti.pdf/a77c91c5-c6eb-ee2e-e38d-602ee8dd4d36
- Internationalisation at home. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2019:21.
 Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161606/OKM_2019_21_Internationalisation_at_Home.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- International Migration 2018–2019 : Report for Finland. Sisäministeriön julkaisu 2019:32.
 Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-303-3>
- Jokaiselle mahdollisuus kansainvälistymiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2019:15.
 Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-637-9>
- Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden maahantulo ja integroituminen sujuvaksi yhteistyöllä. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2019:31. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-659-1>
- Kokemuksia lukuvuosimaksujen käyttöönotosta lukuvuonna 2017–2018 – seuranta- ja arviointiryhmän väliraportti (OKM 13.11.2018). Saatavissa: <https://minedu.fi/documents/1410845/6303486/Kokemuksia+lukuvuosimaksujen+k%C3%A4ytt%C3%B6%C3%B6notosta.+Seuranta+ja+arviointity%C3%B6ryhm%C3%A4n+v%C3%A4liraportti>
- Maahanmuuttovirasto: Opiskelu Suomessa. Saatavissa: <https://migri.fi/opiskelu-suomessa>.
- Maahanmuuttovirasto: Tutkinto-opiskelija. Saatavissa: https://migri.fi/documents/5202425/6394747/Tutkinto-opiskelijat_ohje_2018.pdf/73df7f80-9470-4834-82bf-3e1b9ec29ddc/Tutkinto-opiskelijat_ohje_2018.pdf.pdf
- Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi: Kipupisteet ja toimenpide-esitykset III. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2019:1. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-613-3>
- Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi. Kipupisteet ja toimenpide-esitykset II. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2017:5. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-451-1>
- Maahanmuuttajien koulutuspolkujen nopeuttaminen ja joustavat siirtymät -työryhmän loppuraportti ja toimenpide-esitykset. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 36/2017.
 Saatavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80625>
- Maahanmuuton tilannekatsaus 1/2019. Sisäministeriön julkaisu 2019:22.
 Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-263-0>
- Madrid Declaration on Science Diplomacy. Saatavissa: <https://www.s4d4c.eu/s4d4c-1st-global-meeting/the-madrid-declaration-on-science-diplomacy>
- Mikä vei ulkomaille, mikä toisi takaisin Suomeen? (Faktaa Express 5A/2018). Opetushallitus 2018.
 Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/faktaaexpress5a_2018.pdf
- Mikä toi Suomeen, millaista opiskelu täällä on? (Faktaa Express 6A/2018). Opetushallitus 2018.
 Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/faktaa_express_6a_2018.pdf
- Muhonen, Reetta, Leino, Yrjö & Puuska, Hanna-Mari (2012): International co-publishing in Finland. Reports of the Ministry of Education and Culture, Finland 2012:19. Ministry of Education and Culture, Helsinki.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-133-6>
- NordForsk (2017): Comparing research at Nordic higher education institutions using bibliometric indicators: Covering the years 1999-2014. Policy paper 4/2017. NordForsk, Oslo. https://www.nordforsk.org/no/publikasjoner/publications_container/comparing-research-at-nordic-higher-education-institutions-using-bibliometric-indicators-covering-the-years-1999-2014/view
- Oleskelulupa Suomeen. UM. Saatavissa: <https://um.fi/oleskelulupa-suomeen>, https://valtioneuvosto.fi/en/article/-/asset_publisher/recommendations-for-finland-from-the-european-commission-against-racism-and-intolerance
- Opiskelijavaihdosta kansainvälistyville työurille – yhdenvertaisten mahdollisuuksien opintopolku? Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2017:31. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-489-4>
- The Royal Society & AAAS. New frontiers in science diplomacy - Navigating the changing balance of power. Royal Society 2010 https://royalsociety.org/~media/Royal_Society_Content/policy/publications/2010/4294969468.pdf
- Sana ovat tekoja: Vihapuheen ja nettikiusaamisen vastaisten toimien tehostaminen. Sisäministeriön julkaisu 2019:23. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-264-7>

Talent Boost Cookbook Finland. Työ- ja elinkeinoministeriö 2019. Saatavissa:
<https://tem.fi/documents/1410877/7552084/Talent+Boost+Cookbook+Finland.pdf/d4675b40-cc36-2038-e96b-9eb01fe3874d/Talent+Boost+Cookbook+Finland.pdf/Talent+Boost+Cookbook+Finland.pdf>

Tietoja, taitoja, avarakatseisuutta. Korkeakouluopiskelijoiden kokemuksia Erasmus+ -ohjelmasta (Faktaa Express 2a/2019). Opetushallitus 2019.
Saatavissa: <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/oph-faktaa-express-2a-2019-sivut.pdf>

Tilannekuvaa korkeakoulutuksesta ja tutkimuksesta. OKM 2019:34.
Saatavissa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161968/OKM_2019_34.pdf

Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla. Arviointiraportti, Teema- tai järjestelmäarviointi 21.11.2019. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.
Saatavissa: https://karvi.fi/app/uploads/2019/11/KARVI_2219.pdf

YK:n kestävä kehityksen tavoitteet. Saatavissa: <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

Yliopisto-opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus – luonteva osa tutkintoa? Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2017:26. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-479-5>

Turekian, Vaughan C., Gluckman, Peter D., Kishi, Teruo and Grimes, Robin W.. Science Diplomacy: A Pragmatic Perspective from the Inside. 16.1.2018.
Saatavissa: <http://www.sciencediplomacy.org/article/2018/pragmatic-perspective>

World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2019. Insight Report. Klaus Schwab Editor.
Saatavissa http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

Tilastoja

Tilastoja korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanjaksoista 2017 (Faktaa Express 8A/2018). Opetushallitus 2018.
Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/faktaa-express-8a2018-tilastoja-korkeakouluopiskelijoiden-0>

Tilastoja korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanjaksoista 2018. Raportit ja selvitykset 2019:12, opetushallitus 2019. Saatavissa: <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/tilastoja-korkeakouluopiskelijoiden-ulkomaanjaksoista-2018.pdf>

Tilastoja ulkomaalaisista tutkinto-opiskelijoista Suomen korkeakouluissa 2017 (Faktaa Express 9A/2018). Opetushallitus 2018. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/faktaa-express-9a2018-tilastoja-ulkomaalaisista-tutkinto>

Vipunen. Opetushallinnon tilastopalvelu. Saatavissa: <https://vipunen.fi/fi-fi>

Sivustoja

Enter Finland -palvelu. Saatavissa: <https://migri.fi/enter-finland>

Tieteen tila 2018. Suomen Akatemia 2018. Saatavissa: <https://www.aka.fi/tieteentila>

Osaamisen ennakointifoorumi.
Saatavissa: https://www.oph.fi/tietopalvelut/ennakointi/osaamisen_ennakointifoorumi

Eurostudent. Saatavissa: <https://www.eurostudent.eu/>

Using Science for/in Diplomacy for Addressing Societal Challenges S4D4C <https://www.s4d4c.eu/>

EL-CSID – European Leadership in Cultural, Science and Innovation Diplomacy
<https://www.science-diplomacy.eu/science-diplomacy-projects/el-csid/>

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la Culture

ISBN: 978-952-263-709-3 (PDF)

ISSN: 1799-0351 (PDF)